

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา
เอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
3. การอ่าน
4. การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
5. แบบฝึกทักษะ
6. ประสิทธิภาพ
7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
8. คำนีประสิทธิผล
9. ความพึงพอใจ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 7-21) ได้กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐานพุทธศักราช 2551 พอสรุปได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน
ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย
และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
มีความรู้ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพและการศึกษา
ตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานความเป็นไทยควบคู่กับการเป็นสากลเป็นหลักสูตรการศึกษา
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในสังคมได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถและการเลือกใช้เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

สรุปได้ว่า จากสมรรถนะสำคัญ 5 ประการที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นับเป็นแนวทางให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบทิศทางใน

การจัดการเรียนการสอน และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในทุก ๆ ด้านเป็นบุคคลที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาทักษะและเยาวชนไทยทุกคนได้รู้จักนำวิธีการสื่อสารและประโยชน์ของเทคโนโลยีมาใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ดังนี้คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นแนวทางที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเองได้

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ ภาษาต่างประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นกล่าวได้ว่า ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ได้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนต้องพึงรู้ พึงปฏิบัติได้และมีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาและเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก รวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดมาน้อยเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้พึงปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีเกณฑ์ความสำคัญเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมเพื่อนำไปใช้กำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคโดยมีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก)
3. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคโดยมีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก)

สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสมชัดเจนทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ โดยได้กำหนดควิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นเป้าหมายในการจัดทำหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมโลกยุคปัจจุบันและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้กำหนดว่าผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรมีคุณภาพ ดังนี้

1. ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจงและคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ นิทาน และบทร้อยกรองสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ / เขียนสื่อ

ที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือก / ระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นจากการฟังและอ่านสื่อประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

2. สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัว ประสบการณ์ สถานการณ์ ข่าว เหตุการณ์ ประเด็นที่อยู่ในความสนใจและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมใช้คำขอร้อง คำชี้แจง คำอธิบาย และให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการเสนอและให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว / เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

3. พูดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว / เหตุการณ์ / เรื่อง / ประเด็นต่าง ๆ ตามความสนใจ พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ / แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์ ข่าว / เหตุการณ์ / สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

4. เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับระดับของบุคคลและ โอกาสตาม มารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม และประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม / จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

5. เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียง ประโยคชนิดต่าง ๆ การลำดับความโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

6. ค้นคว้า สืบค้น และสรุปข้อมูล / ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

7. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง / สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

8. ใช้ภาษาในการสืบค้น / ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปความรู้ / ข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่ / ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นภาษาต่างประเทศ

9. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง - พูด - อ่าน - เขียน) สื่อสารตาม หัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ

สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ - ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100 - 2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

10. ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentences) สื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สรุปได้ว่า คุณภาพผู้เรียนของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ควรมีทักษะในด้านปฏิบัติคือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน โดยสามารถใช้ทักษะภาษาอังกฤษได้ตอบกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและสามารถอธิบาย บรรยาย แสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลเปรียบเทียบและสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการดำเนินชีวิต การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพได้

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 1 - 55)

บทนำ

ในสังคมโลกยุคปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศและใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้นและมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต ภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

สาระสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศสามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพและ

การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง พูด อ่าน เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิด รวบรวมและความคิดเห็นต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม
2. ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม
3. ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตน
4. ภาษากับความสัมพันธ์ชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการนำเสนอที่สร้างสรรค์แล้ว ยังมุ่งพัฒนาทางด้านอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่นสามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งทางด้านอารมณ์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม จากความมุ่งหวังของสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น จึงทำให้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ช่วยให้ผู้เรียนในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน ซึ่งสามารถช่วยให้ครูผู้สอนพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น โดยหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ค 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ค 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมเจ้าของภาษา และนำไปใช้ ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ค 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ค 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนและสังคม

มาตรฐาน ค 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สังคมโลก

สรุปได้ว่า สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษา โดยมีสาระสำคัญ คือให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศสามารถใช้ภาษาสื่อสารมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ คือภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรมภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและภาษากับความสัมพันธ์ชุมชนและโลกแล้วยังมุ่งหวังพัฒนาทางด้านอารมณ์ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การอ่าน

ความหมายของการอ่าน

เนื่องจากการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและต้องอาศัยความรู้ความสามารถหลายอย่างเป็นพื้นฐานเพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจตรงกันในเนื้อหาที่อ่านซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

เคนเนดี (Kennedy. 1981 : 5) กล่าวว่า การอ่านคือ ความสามารถแต่ละบุคคล ในการเข้าถึงรูปแบบซึ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ในอดีตซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความเข้าใจ และการตีความหมาย

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540 : 151 - 152) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน เป็นการรับรู้ข้อมูลระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นข้อเขียน ซึ่งผู้อ่านจะเข้าใจหรือ ค้นหาความหมายในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ประการ

สมุทรา เข็นเขาวนิช (2542 : 1) กล่าวว่า การอ่านคือ การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียน กับผู้อ่าน ผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยผู้อ่านแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบการสื่อความหมายโดยมีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ ผู้เขียน ผู้อ่าน และรายงานหรือกล่าวโดยสรุป การอ่านหมายถึง การถอดรหัสบางอย่าง เป็นตัวอักษร อักษรแต่ละตัวคือรหัสที่ได้ถูกเรียบเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบเพื่อแทนคำพูด

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548 : 6) ได้กล่าวถึงการอ่านไว้ดังนี้ การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความ เข้าใจ เรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนได้เขียนไว้ ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่าน ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2549 : 18) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้ ข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความคิดเห็นที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาเป็น ลายลักษณ์อักษร การอ่านผู้อ่านจะสามารถเข้าใจสาระมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับประสบการณ์และ ความสามารถถ่ายทอดความคิด

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายและการทำความเข้าใจกับตัวอักษร หรือข้อมูลข่าวสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมาย ความรู้สึกนึกคิดกับผู้อ่าน โดยผู้อ่านต้องอาศัย ความรู้ ความคิดด้านภาษา และประสบการณ์ในการแปลสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มองเห็นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเรื่องที่อ่านให้เร็วขึ้น

จุดมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านผู้อ่านต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่านเพื่อความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งมี นักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้จุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

ธิดารัก คาบพลอ่อน (2542 : 42) ได้ให้จุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 6 ประการคือ

1. อ่านเพื่อจับใจความอย่างคร่าว ๆ
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียด การจับใจความสำคัญทั่วไป

4. อ่านเพื่อเข้าใจอย่างถ่องแท้
5. อ่านเพื่อวิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน
6. อ่านเพื่อวิเคราะห์ความหรือแนวคิดเรื่องที่อ่าน

ศิธร แสงธนู และคิด พงศทัต (ม.ป.ป. : 1) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนอ่านไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงให้สัมพันธ์กับอักษรได้อย่างถูกต้องสามารถออกเสียงเน้น การขึ้นลงเสียงและจังหวะได้ถูกต้องตามลักษณะและความนิยมของเจ้าของภาษา
2. ให้นักเรียนสามารถอ่านในใจ เพื่อความเข้าใจและเก็บใจความ จะได้ใช้การอ่านให้เป็นประโยชน์ในการหาความรู้ ความเพลิดเพลินจากการอ่านด้วยตนเอง
3. ให้นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เพื่อจะได้เพิ่มพูนความเข้าใจในเรื่องที่อ่านคือยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการใช้ศัพท์ คำนวน และแบบประโยคต่างๆ
4. ฝึกฝนการอ่านเร็วของนักเรียน เพื่อจะได้อ่านหนังสือให้มากขึ้น
5. ส่งเสริมและสร้างทัศนคติที่ดีในการอ่าน ให้ถือว่าการอ่านมากเป็นกำไรชีวิต

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการอ่านคือ อ่านเพื่อจับใจความ อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียด อ่านเพื่อวิจารณ์ตามข้อความและอ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

ความเข้าใจในการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้ใช้คำเรียกการอ่านเพื่อความเข้าใจที่แตกต่างกัน เช่น ความเข้าใจในการอ่าน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการอ่าน และเป็นจุดประสงค์หลักของการอ่านซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความรู้ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการอ่านได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

กันนิง และรูบิน (Gunning & Rubin. 1992 : 188) ให้ความเห็นว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ ความสามารถในการทำความเข้าใจของคำและภาษาที่เขียน ซึ่งถือว่าเป็นวัตถุประสงค์หลักของการอ่าน ถ้าไม่เกิดความเข้าใจนั้นหมายถึงว่าไม่เกิดการอ่าน

สมุทร เซ็นเซาวิช (2542 : 74) กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจในการอ่านมีองค์ประกอบที่สำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

1. สามารถจดจำเรื่องราวส่วนใหญ่ที่อ่านมาแล้วได้ เมื่อถึงคราวจำเป็นต้องใช้ประโยชน์หรืออ้างอิงก็ทำได้ไม่ยาก
2. สามารถจับใจความสำคัญ ๆ ได้ สามารถแยกแยะหรือระบุประเด็นหลักออก

จากประเด็นย่อยที่ไม่จำเป็นหรือไม่สำคัญมากนักก็ได้ สามารถประเมินค่าได้ว่าอะไรบ้างที่ควรสนใจเป็นพิเศษ

3. สามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องราวความคิดเห็นที่อ่านมาแล้วได้ว่ามีนัยสำคัญหรือลึกซึ้งมากน้อยเพียงใด
4. สามารถสรุปลงความเห็นจากสิ่งที่อ่านมาแล้วได้อย่างถูกต้อง มีเหตุผล น่าเชื่อถือ
5. สามารถใช้วิจารณ์ญาณของตนพิจารณาใคร่ครวญเพื่อสรุปหรือกรอแงอย่างต่าง ๆ ของผู้เขียนได้อย่างถูกต้องเป็นระบบ ไม่สับสน
6. สามารถถ่ายโอนหรือประสมประสานความรู้ที่ได้จากการอ่านกับประสบการณ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

กึ่งเพชร ป็องแกว (2545 : 11) ได้ให้ความหมายความเข้าใจในการอ่านไว้ว่า คือความสามารถในการทำความเข้าใจคำ วลี และประโยคในบริบทต่าง ๆ สามารถจับใจความสำคัญของรายละเอียดของเรื่อง ลำดับความ ตีความ ขยายความ สรุปความจากเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมในการคาดคะเนล่วงหน้าและนำความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์มาช่วยในการสร้างความเข้าใจ

จตุพร เพชรแก้ว (2546 : 38) กล่าวว่าความหมายของความเข้าใจในการอ่านคือการอ่านที่ผู้อ่านสามารถตีความ สรุปความเข้าใจตรงกับที่ผู้เขียนได้ตั้งใจจะสื่อความและผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่านสูง ก็จะได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่และเป็นการอ่านที่มีประสิทธิภาพ

จุฬารักษ์ ละอองทอง (2550 : 11) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า เป็นการหาความสัมพันธ์ของใจความในเรื่องที่อ่าน สามารถเข้าใจลำดับเรื่อง ทำนาย คาดการณ์ เล่าเรื่อง สรุปและเขียนเรื่องออกมาเป็นคำพูดของตนเองได้ ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นหลัก

สิริธร พรเสนา (2550 : 10) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า การอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ความรู้ในด้านภาษา คำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์และวัฒนธรรม ความรู้ทั่วไป ความสามารถในการตีความ แปลความ ขยายความ การจับใจความสำคัญและประสบการณ์เดิมที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับเรื่องที่อ่านได้

รัตนา พันธุ์พิทักษ์ (2554 : 21) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า เป็นพื้นฐานที่สำคัญเมื่อผู้อ่านมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านแล้วสามารถตีความ จับใจความสำคัญ สรุปเรื่องที่อ่านได้ตรงประเด็นซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน ถ้าผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายย่อมถือว่ากาสื่อสารนั้นบรรลุวัตถุประสงค์

อรุณวรรณ อรุณโรจน์ (2555 : 23) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นความสามารถในการแปลความหมาย ข้อความที่ปรากฏบนแผ่นกระดาษเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจบทอ่านซึ่งต้องอาศัยความรู้ทางด้านความหมายคำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ ความสัมพันธ์ของประโยค ตัวชี้แนะจากบทอ่านตลอดจนผสมผสานประสบการณ์ ทักษะคิด เข้ากับบทอ่านเพื่อตีความออกมา นอกจากนั้นผู้อ่านจะต้องสามารถสรุปได้ว่าประโยคใดเป็นประโยคเชื่อมโยงใจความสำคัญหรือรายละเอียดและความสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ปรากฏในบทอ่านได้

สรุปได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นความสามารถในการทำความเข้าใจของคำและภาษาที่เขียนในการแปลความหมาย สามารถจับใจความสำคัญของรายละเอียดของเรื่อง ลำดับความคิดความขยายความ สรุปความจากเรื่องที่อ่าน โดยผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมแล้วเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายและสรุปได้ว่าประโยคใดเป็นประโยคเชื่อมโยงใจความสำคัญหรือรายละเอียดและความสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ปรากฏในบทอ่าน

องค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

มีนักการศึกษากล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านที่จะสอนอ่านให้ประสบผลสำเร็จได้หลายท่านดังต่อไปนี้

บอนด์และทิงเกอร์ (Bond & Tinker. 1979 : 325) ได้เสนอแนะองค์ประกอบที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ความเข้าใจความหมายของคำ (Word Meaning) การเข้าใจความหมายของคำศัพท์จะช่วยให้เข้าใจประโยคได้ดี
2. ความเข้าใจหน่วยความคิด (Thought Unit) การอ่านทีละคำจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจเพราะขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นผู้อ่านต้องได้รับการฝึกให้อ่านเป็นหน่วยความคิด
3. ความเข้าใจประโยค (Sentence Comprehension) เมื่อผู้อ่านสามารถเอาหน่วยความคิดย่อยมาสัมพันธ์กันจนได้ใจความเป็นประโยคแล้วผู้อ่านจะต้องมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำกลุ่มคำในประโยคด้วย
4. ความเข้าใจในเนื้อหาแต่ละย่อหน้า (Paragraph) ผู้อ่านต้องสามารถบอกใจความสำคัญของแต่ละประโยคแล้วนำใจความสำคัญนั้น ๆ มาสัมพันธ์กัน ดังนั้นผู้อ่านจึงควรเรียนรู้ประเภทหรือ โครงสร้างแบบต่าง ๆ ของย่อหน้าเพื่อให้สามารถระบุประโยคใจความสำคัญหลักในย่อหน้าได้หลังจากนั้นจึงมองหาความสัมพันธ์ของประโยคอื่น ๆ ซึ่งเป็นรายละเอียดในย่อหน้านั้น ๆ

5. ความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมด (Comprehension of Large Units) การเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดผู้อ่านต้องทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อความสำคัญ ๆ ในแต่ละตอนเพื่อลำดับความคิดของเรื่องและต้องทราบว่าข้อเขียนในแต่ละประเภทยังมีโครงสร้างข้อความแตกต่างกันอย่างไร

แฮร์ริส และสมิธ (Harris & Smith, 1980 : 208) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านดังนี้

1. ประสบการณ์เดิมช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์และความรู้สึกของเรื่องผู้อ่านเรื่องเดียวกันไปคนละทางได้เนื่องจากประสบการณ์แตกต่างกัน

2. ความสามารถทางภาษา ผู้อ่านไม่เข้าใจเรื่องผู้อ่านเพราะความบกพร่องทางภาษาในเรื่องที่ใช้ความหมายของคำในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือการเข้าถึงความหมายจากโครงสร้างลึกลับของประโยคต่าง ๆ

3. ความสามารถด้านการใช้ความคิด ผู้อ่านจะเข้าใจเรื่องผู้อ่านได้มากน้อยขึ้นอยู่กับการพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่านและการได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยใช้ประสบการณ์ในอดีต

4. เจตคติ เป็นความสามารถในการเข้าใจเรื่องผู้อ่านตามอารมณ์ของผู้อ่าน ความสนใจ แรงจูงใจและความเชื่อของผู้อ่าน ซึ่งมีผลต่อความเข้าใจด้วย

5. จุดประสงค์ในการอ่าน ผู้อ่านจะต้องตั้งจุดประสงค์ก่อนการอ่านและดำเนินไปตามจุดประสงค์แต่ถ้าไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ก็จะเกิดปัญหาต่อความเข้าใจในเรื่องที่อ่านและมีผลทำให้ระลึกเรื่องผู้อ่านได้น้อยลงด้วย

วิลเลียม (William, 1997 : 3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับระบบการเขียน (Knowledge of the Writing System) เป็นความรู้ด้านสะกดคำ และการผสมคำ

2. ความรู้เกี่ยวกับภาษา (Knowledge of the Language) เป็นความรู้ในเรื่องของลักษณะของคำที่เรียบเรียงคำ โครงสร้างทางไวยากรณ์ และจำนวนการใช้ภาษา

3. ความสามารถในการตีความ (Ability of Interpretation) เป็นความเข้าใจระหว่างความสัมพันธ์ของประโยค และวิธีการเรียบเรียงเนื้อหา ทำให้สามารถตีความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้

4. ความรู้รอบตัว เป็นความรู้ทั่วไปหรืออาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิต วัฒนธรรม เศรษฐกิจการเมือง กีฬาและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้อ่านนำมาสัมพันธ์กับการอ่านได้เพื่อที่จะสร้างความเข้าใจในการอ่าน

5. เหตุผลในการอ่านและวิธีอ่าน (Reason for Reading and Reading Style)

ผู้อ่านแต่ละบุคคลมีเหตุผลและความต้องการในการอ่านแตกต่างกัน ดังนั้นผู้อ่านจะต้องทราบถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านและเลือกวิธีอ่านให้เหมาะสม

กลินพะยอม สุระคาย (2544 : 28) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการอ่านเพื่อความเข้าใจว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ผู้อ่าน (Reader) ตัวผู้อ่านมีความรู้พื้นฐานในสิ่งที่อ่าน มีความรู้เกี่ยวกับทักษะในการอ่านและมีแรงจูงใจในการอ่าน
2. บทอ่าน (Text) บทอ่านมีลักษณะเฉพาะขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ ระดับความรู้ทางการอ่านของผู้อ่าน ความยาวที่เหมาะสมต่อการอ่าน
3. งาน (Task) งานหรือกิจกรรมของการอ่านเพื่อความเข้าใจจะมีลักษณะเฉพาะความต้องการของจุดประสงค์ของบทเรียนและมีกิจกรรมที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจแล้วแสดงการตอบสนองได้
4. กลวิธี (Strategies) กิจกรรมที่ผู้อ่านใช้เพื่อทำความเข้าใจกับบทอ่านเพื่อให้จดจำข้อมูลและดึงข้อมูลออกมาใช้เมื่อจำเป็น

สรุปได้ว่า การที่ผู้อ่านจะเกิดความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ทั้งในด้านความรู้ทางภาษา คำศัพท์ ไวยากรณ์ ความสัมพันธ์โครงสร้างของประโยคและสติปัญญา อารมณ์ ความรู้สึก ความรู้เดิมของผู้อ่าน นอกจากนี้ความยากง่ายของบทอ่านและจุดประสงค์ของบทเรียนกิจกรรมก็มีความสำคัญต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจด้วย

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสามารถแบ่งได้หลายระดับ เพราะการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนจึงมีนักวิชาการศึกษาหลายท่าน ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

โรบินสันและกู๊ด (Robinson & Good. 1987 : 145) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับดังนี้

1. ระดับความเข้าใจในขั้นแปลความตามตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นระดับความเข้าใจเบื้องต้น ซึ่งผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ได้โดยตรง
2. ระดับความเข้าใจในขั้นแปลความ (Interpretative Understanding) หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านได้ลึกซึ้งกว่าระดับแรก เป็นการแปลความหมายในสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรงแต่เป็นความหมายแฝงที่อยู่บนเนื้อความ

4. ระดับความเข้าใจในขั้นวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Level) หมายถึง การที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถที่จะใช้ความคิดของตัวเองวิเคราะห์ในการตัดสินใจและประเมินสิ่งที่อ่านได้ซึ่งผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในระดับขั้นพื้นฐานและในระดับการตีความมาก่อนแล้วเป็นอย่างดี

พจนานุกรม ภาควิชาวรรณคดี (2540 : 61) ได้กล่าวถึงระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนว่าจัดแบ่งออกเป็น 4 ระดับ

1. ระดับความเข้าใจความหมายตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นการจับความหมายตรงตามตัวอักษร และข้อความที่ปรากฏโดยไม่ต้องอาศัยการตีความหรืออ่านระหว่างบรรทัด

2. ระดับความเข้าใจแบบตีความ (Interpretation) เป็นการเข้าใจความหมายที่ไม่มีปรากฏตรงตามตัวอักษรแต่ผู้อ่านต้องพยายามอ่านให้ได้มาซึ่งความหมายแฝงอยู่ (Reading between the Lines) ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ เช่น การตีความจากภาพประกอบ การเปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือน การเรียงลำดับเหตุการณ์ การสรุปความ การเข้าใจลักษณะของตัวละครและเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

3. ระดับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) ความเข้าใจในระดับนี้จะเกี่ยวข้องกับการแยกแยะข้อเท็จจริง วิเคราะห์และประเมินค่าในสิ่งที่อ่าน ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านจะต้องสามารถเข้าใจความหมายตรงตามตัวอักษรและเข้าใจความหมายที่เกิดจากการตีความ จากนั้นจะต้องเปรียบเทียบความหมายที่ได้นี้กับประสบการณ์เดิมมีการใช้เกณฑ์เพื่อประเมินข้อความและนำไปสู่การยอมรับ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความรู้หรือเจตคติของตนต่อหัวเรื่องที่อ่านได้

4. ระดับการอ่านอย่างสร้างสรรค์ (Creative Reading) การอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นไม่ได้หยุดอยู่ที่เพียงการปรับโครงสร้างข้อมูล หรือเจตคติแต่ยังรวมไปถึงการนำความรู้มาใช้ในโอกาสอื่นอย่างเหมาะสม

กรมวิชาการ (2542 : 21) ได้กำหนดระดับเข้าใจสำหรับการอ่านไว้ 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) ถือเป็นความเข้าใจขั้นพื้นฐานเป็นการแปลความหมายตัวอักษรที่ปรากฏ ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้เพราะผู้เขียนได้เขียนแสดงไว้อย่างชัดเจน

2. ระดับความเข้าใจในขั้นตีความ (Interpretation) เป็นการอ่านที่สูงกว่าระดับที่ 1 ผู้อ่านต้องแปลความหรือตีความสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรง หากเป็นความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง

3. ระดับความเข้าใจในขั้นวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Reading) เป็นระดับการอ่านที่ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานความสามารถเข้าใจในความหมายระดับที่ 1 และ 2 อยู่ก่อนแล้ว ความเข้าใจในระดับนี้ผู้อ่านต้องใช้ความคิดของตนมาช่วยวิเคราะห์ตัดสิน ประเมินค่า สิ่งที่อ่านได้ในด้านคุณภาพคุณค่าและความถูกต้องได้อย่างเหมาะสม

4. ระดับความเข้าใจขั้นสร้างสรรค์ (Creative Reading) เป็นขั้นการอ่านที่ต้องใช้ความคิดสูงกว่าความเข้าใจในระดับที่ 1, 2 และ 3 เป็นการอ่านที่ผู้อ่านเกิดความคิดใหม่ ๆ สามารถสร้างจินตนาการได้อย่างกว้างไกล แสดงความคิดเห็นและแนวทางแก้ไขปัญหานอกเหนือจากในเนื้อเรื่อง

สมุทร เช่นชาวณิช (2542 : 73) ได้แบ่งระดับความเข้าใจเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความเข้าใจแบบทันที (Receptive Comprehension) เป็นความเข้าใจที่ผู้อ่านต้องอาศัยในความรู้ความหมายของคำศัพท์ส่วนต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้เป็นส่วนใหญ่ และต้องมีความรู้ในด้านคำศัพท์เป็นจำนวนมาก ที่จะต้องเข้าใจความหมายที่สำคัญ ๆ ของสำนวนในประโยคต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้และในขณะที่อ่านจะต้องมีสมาธิในการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ตลอด

2. ความเข้าใจแบบไตร่ตรอง (Reflective Comprehension) คือความเข้าใจที่ต้องอาศัยความรู้รอบรู้ในทักษะ และความสามารถในหลาย ๆ ด้านเป็นหลักใหญ่ เพื่อที่จะนำมาประกอบใช้ในการเข้าใจความหมายได้ถูกต้องตามจุดประสงค์ (Purpose) ของผู้เขียนว่าต้องการจะอธิบายชี้แจง สั่งสอน ชักจูงหรือให้ความเพลิดเพลิน และนอกจากนี้สามารถพินิจพิจารณาไตร่ตรองหาข้อสรุป (Conclusion) ให้เป็นไปตามที่ผู้เขียนได้กำหนดไว้ ความเข้าใจเช่นนี้จะต้องพึ่งเหตุผล และอาศัยการเปรียบเทียบระหว่างประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะสรุปความหมายนั้น ๆ

วารกรณ์ อรรถธรรมสมุทร (2546 : 19) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับดังนี้

1. ระดับความเข้าใจข้อเท็จจริง (Factual Level) หมายถึง ความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือที่เขียนไว้

2. ระดับความเข้าใจในการตีความ (Interpretation Level) คือ ความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความตีความ และแปลความหมายจากเรื่องที่อ่านได้

3. ระดับความเข้าใจขั้นประเมินค่า (Evaluation Level) คือ ความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความตีความ และแปลความหมายจากเรื่องที่อ่านได้

สรุปได้ว่า ระดับความเข้าใจในการอ่านเป็นการจำแนกระดับชั้นความเข้าใจในการอ่านแต่ละระดับ ซึ่งผู้อ่านแต่ละคนอาจมีระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจแตกต่างกัน ซึ่งเป็นแนวทาง

ในการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของลักษณะผู้เรียน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจ

มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ ดังนี้
 นิตยา แสงสิน (2540 : 4) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้

ดังนี้

1. ปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการอ่านด้วยความเข้าใจ ได้แก่

1.1 ความรู้ทางภาษา (Linguistic Knowledge) โดยผู้อ่านต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษา 3 ระบบ คือ เสียง คำและความหมาย และ โครงสร้าง ซึ่งในระยะเริ่มเรียนผู้เรียนจะเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับตัวอักษร และความหมายของคำแต่ละคำ การนำคำเรียงเป็นประโยคเมื่อมีประสบการณ์ในการอ่านมากขึ้น ผู้เรียนจะสามารถอ่านด้วยความเข้าใจมากขึ้น

1.2 ความสนใจและแรงจูงใจ (Interest and Motivation) ความสนใจเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้เกิดความสนใจในสิ่งที่อ่าน นักเรียนมีแนวโน้มที่เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านได้ดีขึ้นถ้านักเรียนมีความสนใจในเรื่องนั้น ๆ ดังนั้นในการช่วยเรียนเพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจครูสามารถสร้างความเข้าใจโดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น ใช้ภาพยนตร์ หนังสือหรือพาไปทัศนศึกษา ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่อ่านที่เขาสนใจ สำหรับด้านแรงจูงใจนั้นเกิดจากความสนใจผู้สอนสามารถสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยการให้สิ่งเร้าให้กำลังใจเสนอผลสะท้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน เช่น ในการเรียนการสอนอ่านที่มีการทดสอบอยู่ด้วย นักเรียนจะเกิดความวิตกกังวลแบบเอื้ออำนวย (Facilitating Anxiety) ซึ่งเป็นแรงจูงใจทำให้คะแนนความเข้าใจในการอ่านดีขึ้นกว่าการทำแบบฝึกหัดปราศจากการแข่งขันซึ่งทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการอ่าน

1.3 ความสามารถในการอ่านและการตีความ (Ability to Read and to Interpret) เป็นความสามารถในการอ่านที่จะเข้าใจความหมายของข้อความได้อย่างรวดเร็ว สามารถที่จะใช้การรู้ความหมายของคำช่วยตีความในส่วนอื่น ๆ ที่ไม่รู้ เข้าใจวิธีเรียงเนื้อหา เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคต่าง ๆ และสามารถติดตามความคิดเห็นของผู้เขียนได้

1.4 ความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อเรื่อง (Text Schema) เนื้อเรื่องหรือข้อเขียนแต่ละชิ้นมีลักษณะ โครงสร้างที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเชื่อ วัฒนธรรมของผู้เขียนถ้าเนื้อเรื่องเสนอเรื่องราวแตกต่างไปจากวัฒนธรรมและประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านก็อาจไม่ประสบความสำเร็จ

2. ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการอ่านด้วยความเข้าใจ ได้แก่

2.1 เนื้อเรื่องหรือข้อเขียน ผู้อ่านจะไม่เข้าใจเนื้อเรื่องที่มีความไม่สมบูรณ์เว้น

แต่ในกรณีที่ผู้อ่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อเรื่องมาก่อนความรู้พื้นฐานดังกล่าว ได้แก่ ความคุ้นเคยเกี่ยวกับการเมือง นันทนาการ และการกีฬา เป็นต้น

2.2 สภาพแวดล้อมทางบ้าน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการอ่าน ครอบครัวที่มีความพร้อมมีการเตรียมตัวเด็กไว้ล่วงหน้าในด้านภาษาและความคิดต่าง ๆ จะส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเมื่อเข้าโรงเรียน

2.3 สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน ประกอบด้วย ครู เพื่อ และสภาพห้องเรียน ครูเป็นผู้มีบทบาทช่วยพัฒนาการอ่านด้วยความเข้าใจของนักเรียน ได้โดยการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนการเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนการอ่าน การเลือกใช้ตำราหรือแบบเรียนเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ตลอดจนการเลือกใช้คำถามต่าง ๆ เหมาะสมกับระดับของนักเรียนสำหรับกลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการอ่านด้วยความเข้าใจเช่นกัน กลุ่มเพื่อนที่มีการแข่งขันกันพอสมควรจะช่วยกระตุ้นให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียน แต่ถ้าแข่งขันกันมากเกินไปอาจเกิดผลในทางลบ ครูอาจฝึกนักเรียนทำงานร่วมกันได้ โดยให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงช่วยนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านในด้านสภาพห้องเรียนที่มีความพร้อมในด้านแหล่งค้นคว้าและมีบรรยากาศที่ส่งเสริมเร้าใจช่วยกระตุ้นนักเรียนค้นคว้าและรักการอ่าน

จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การที่ผู้อ่านจะสามารถอ่านด้วยความเข้าใจได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยทั้งภายในและภายนอกตัวผู้อ่าน ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ ความสามารถในการอ่านและตีความ ความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อเรื่อง ความสนใจและตั้งใจ สำหรับปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการอ่านประกอบด้วยลักษณะข้อเขียน สภาพแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านของผู้อ่าน

หลักและขั้นตอนในการสอนอ่าน

ในการสอนอ่านนั้น ผู้สอนควรมีการวางแผน เตรียมการสอน ตามลำดับขั้นตอน อย่างเป็นระบบและชัดเจน ในการวางแผนการนั้นควรใช้รูปแบบการสอน วิธีสอนและหลักการต่างๆ ของการอ่านให้เหมาะสมกับผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการอ่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักและขั้นตอนการสอนอ่านจากเอกสาร ตำราของนักวิชาการหลายท่านขอนำเสนอ ดังนี้

วิจิตรา นรสิงห์ (2540 : 142) กล่าวว่า การสอนอ่านนั้น ครูผู้สอนควรมีหลักการสอน ดังนี้

1. การสอนอ่านต้องสร้างกิจกรรมที่สนุกและท้าทาย
2. การสอนที่เป็นระบบนั้น ต้องใช้ทักษะการอ่านที่เฉพาะเจาะจง อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ชั้นประถมศึกษาฝึกอ่านเพื่อพัฒนาคำศัพท์ ทักษะการค้นคว้าหาความหมาย เป็นต้น

3. ต้องเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการสอนเด็กอย่างพอเพียงกัน เช่น ต้องฝึกอ่านด้วยตัวเองอย่างละเท่า ๆ กันด้วย

4. บทเรียน กิจกรรม ต้องสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคลด้วยเพราะแต่ละบุคคลมีพื้นฐานความสามารถไม่เท่ากัน

5. ต้องให้ความสนใจใส่เด็กที่มีปัญหา ต้องให้เวลา ช่วยกันพัฒนาการอ่านของเด็ก

6. ควรมีแผนงาน เพื่อสนับสนุนการอ่านของเด็ก ตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา
 สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540 ก : 178 - 179) ได้กล่าวถึงแนวการสอนทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารไว้ว่า ในการสอนทักษะการอ่านสามารถจัดกิจกรรมได้เป็น 3 ช่วงคือ

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre - reading Activity) สำหรับขั้นนี้เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่อ่าน เช่น ให้การคาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน การคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้ และให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียงจากรูปภาพหรือแสดงท่าทาง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While - reading Activity) ขั้นนี้เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความเรื่องที่อ่าน เช่น ให้ลำดับเรื่องโดยคัดเรื่องออกมาเป็นส่วนๆ อาจจะเป็นย่อหน้า หรือประโยคก็ได้แล้วให้ผู้เรียนในกลุ่มลำดับข้อความกันเอง หรือเขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องเดิมข้อความลงไปแผนผังของเนื้อเรื่อง และเล่าเรื่องโดยสรุป

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post - reading) ขั้นนี้เป็นการทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมที่อาจเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการพูด และทักษะการเขียน เช่น ให้แสดงบทบาทสมมติ ให้เขียนเรื่องหรือเขียนได้ตอบ เช่น การเขียนจดหมาย เขียนบทสนทนา วาดรูป และพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

พรรณศรี ปทุมศิริ (2541 : 10) ได้เสนอขั้นตอนการสอนอ่าน ไว้ดังนี้

1. ขั้นทำให้เกิดความสนใจ (Preparatory Level) เป็นขั้นตอนที่สร้างกิจกรรมให้นักเรียนสนใจในสื่อที่ครูนำมาให้อ่าน เพื่อเป็นการกระตุ้นได้นำความรู้เดิมมาใช้ทำความเข้าใจข้อความที่อ่านจากสื่อ

2. ขั้นอ่าน (Reading level) เป็นขั้นที่นักเรียนอ่านข้อความโดยการคาดเดาหรือคาดการณ์เรื่องราว คำศัพท์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในข้อความหรือเนื้อหาที่อ่าน

3. ขั้นตรวจสอบ (Evaluation Level) เป็นขั้นตรวจสอบความสามารถในการอ่านโดยใช้วิธีการตรวจสอบ ดังนี้

3.1 นักเรียนทำแบบฝึกหัดในลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่านเพื่อตรวจสอบความสามารถในการอ่าน

3.2 นักเรียนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน ได้แก่ การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การจัดนิทรรศการ การจัดป้ายนิเทศ และการอภิปรายแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

พรเพ็ญ พุ่มสะอาด (2543 : 12) ได้เสนอหลักการสอนอ่านสำหรับครูที่สอนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่สองเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นไว้ ดังนี้

1. การฝึกฝนการอ่าน สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะอ่านได้ ยิ่งผู้เรียนใช้เวลาในการอ่านมากเท่าไร ยิ่งเป็นผู้อ่านได้ดีมากขึ้นเท่านั้น ครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนอ่านมาก ๆ
  2. บทอ่านที่มีความหมายต่อผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การอ่านได้อย่างประสบผลสำเร็จมากกว่า
  3. ความซับซ้อนทางภาษา ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การอ่านได้ ความซับซ้อนจากการใช้ประโยคหรือคำที่มีความหมายคล้ายกันในข้อความที่อ่าน อาจเป็นคำตรงกันข้ามหรือการใช้เครื่องหมายวรรคตอนครุควรรซีให้เห็นว่า ผู้เรียนอาจเดาความหมายของคำหรือประโยคจากคำแนะนำต่าง ๆ ที่ปรากฏในข้อความ
  4. การเสริมข้อมูลเพิ่มเติม ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การอ่านได้ เนื่องจากความรู้และประสบการณ์ของแต่ละคนแตกต่างกัน ครูจึงควรใช้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเรื่องนั้นด้วยความเข้าใจยิ่งขึ้น
  5. การอ่านเป็นกลุ่มคำ ช่วยให้การจับใจความได้เข้าใจถึงวิธีการที่จับประเด็นได้ ดีกว่าอ่านเป็นคำ ๆ
  6. สื่อการสอน ช่วยเพิ่มเติมความเข้าใจในการอ่านแก่ผู้เรียน การใช้รูปภาพ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านเร็วขึ้นและช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน
  7. บรรยากาศในการเรียนการสอนควรเป็นไปอย่างสบาย ไม่เคร่งเครียดการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มและทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านกันเอง โดยครูคอยช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการจะทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนไม่เคร่งเครียด และเกิดการเรียนรู้มากขึ้น
- มณฑา ประเดิมชัย (2550 : 61 - 62) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอน ดังนี้
- ขั้นที่ 1 Warm Up ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ และจดจ่อในบทเรียนโดยการตอบคำถาม สนทนาโดยใช้รูปภาพหรือทบทวนเนื้อหาที่ผ่านมาแล้ว
- สร้างสถานการณ์ การทำกิจกรรมตามจังหวะ และการร้องเพลง เกม นิทานหรือการแสดงต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 Presentation ขั้นนำเสนอเป็นการป้อนข้อมูลทางภาษา (Language Input) ให้แก่ผู้เรียนเป็นตัวอย่างภาษาที่ใช้ในชีวิตจริง ครูผู้สอนแสดงบทบาทให้ข้อมูล (Informant) โดยผู้เรียนมีหน้าที่ในการฟัง สังเกตและเลียนแบบ เช่น การสอนศัพท์โดยการอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนอ่านตามและตอบคำถาม

ขั้นที่ 3 Practice ขั้นฝึกปฏิบัติโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนหรือให้นักเรียนอ่านเรื่องด้วยตนเองแล้วทำแบบฝึกหัด ให้คำชมเชย เมื่อทำถูกต้องและอธิบายเพิ่มเติมเมื่อไม่เข้าใจ

ขั้นที่ 4 Production ขั้นนำไปใช้ เพื่อประเมินว่านักเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์หรือไม่

ขั้นที่ 5 Wrap Up ขั้นสรุปเป็นกิจกรรมที่สรุปสาระสำคัญของบทเรียนในการสอนแต่ละครั้งซึ่งอาจใช้ กิจกรรมทบทวนโดยการทำแบบฝึกหรือรายงานหน้าชั้น การใช้คำถาม การจัดนิทรรศการหรือทำชิ้นงานต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนในการสอนอ่านเริ่มต้นจากการสร้างให้นักเรียนมีความสนใจในเรื่องที่จะอ่าน การนำเสนอบทอ่าน หากความหมายของศัพท์ เนื้อเรื่องและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่าน หรือสามารถแบ่งการจัดกิจกรรมได้ 3 ช่วง คือ กิจกรรมก่อนการอ่าน กิจกรรมระหว่างการอ่านและ กิจกรรมหลังการอ่าน หรือการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ Warm Up, Presentation, Practice, Production และ Wrap Up ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนกิจกรรมการสอนอ่าน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่เนื้อหา และแจ้งจุดประสงค์ก่อนเรียน

ขั้นที่ 2 นำเสนอเนื้อหา ใช้วิธีการนำสู่บทเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ตั้งคำถามหรือสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ ให้นักเรียนศึกษาบทเรียนตามขั้นตอนหรือรูปแบบที่กำหนดในบทเรียนหรือคำชี้แจงที่กำหนดไว้หน้าแรกของแบบฝึกทักษะ ถ้านักเรียนสงสัยให้ถามครูผู้สอน

ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ เมื่อทุกคนศึกษาแบบฝึกทักษะจบแล้ว นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนด้วยการอภิปรายผลของการตอบคำถามในแต่ละกรอบ

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป ทดสอบหลังเรียน โดยให้นักเรียนประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผนวกกิจกรรมการสอนอ่าน 5 ขั้นตอน ดังกล่าวไว้ในกิจกรรมของรูปแบบการสอนโดยใช้สิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

มีนักการศึกษาให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้หลายท่าน ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 34) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่มทั้ง โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

กรมวิชาการ (2543 : 85) ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นการจัดการเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

จันทร์ดา ดันติพงสานุรักษ์ (2543 : 36-55) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ ตลอดจนการเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มความสำเร็จของแต่ละบุคคล หมายถึง ความสำเร็จของกลุ่มด้วย ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจึงมีลักษณะตรงกันข้ามกับการเรียนที่เน้นการแข่งขัน (Competitive Learning) และการเรียนตามลำพัง (Individualized Learning)

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2544 : 6) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีสอนแบบหนึ่ง โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานพร้อมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก โดยทุกคนมีความรับผิดชอบงานของตนเองและงานส่วนรวมร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันและกัน มีทักษะการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดความพอใจอันเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มร่วมมือ

สนอง อินละคร (2544 : 116) ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ นักเรียนทุกคนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน มีการปรึกษาหารือกันในกลุ่ม ผลสำเร็จของนักเรียนแต่ละคนคือผลสำเร็จของกลุ่ม

สลาบิน (Slavin. 1987 : 8) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ว่าเป็นวิธีการเรียนการสอนที่จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ภายในกลุ่มจะมีผู้เรียนแต่ละความสามารถ แต่ละกลุ่มประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มจำนวน 4 คน มีผู้เรียนที่เรียนอยู่ในระดับสูงหนึ่งคน เรียนอยู่ในระดับปานกลางสองคน เรียนอยู่ในระดับต่ำหนึ่งคน ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเองและช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้ด้วย

อาร์ทซ์ และนิวแมน (Artzt & Newman. 1987 : 448 - 452) กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือ ว่าเป็นแนวทางที่เกี่ยวกับการที่ผู้เรียนทำการแก้ไขปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งสมาชิกทุกคนประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องระลึกอยู่เสมอว่าเขาเป็นส่วนสำคัญของกลุ่ม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของทุกคนในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สมาชิกทุกคนต้องแสดงความคิดเห็นและช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ครูมีบทบาทเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ จัดหาและชี้แนะแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนเป็นแหล่งความรู้ซึ่งกันและกันในกระบวนการเรียนรู้

จากการศึกษาความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบหนึ่ง มีการจัดการเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน กลุ่มละประมาณ 4-5 คน โดยสมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน ช่วยเหลือกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ยอมรับและสนับสนุนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน คนที่เรียนเก่งจะต้องช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า ความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคนคือผลสำเร็จของกลุ่มด้วย สมาชิกของกลุ่มต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มอย่างดีที่สุด เพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จร่วมกัน

ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือ

ขั้นตอนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

วัตนาพร กระจับทุกซ์ (2543 : 38 - 39) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมกิจกรรมในชั้นเรียน ประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันและจัดกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2 - 6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาท และหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจกวัสดุประสงค์ของบทบาทและการทำกิจกรรมร่วมกันและการฝึกฝนทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนและเนื้อหาและนำแหล่งข้อมูล มอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อยโดยที่แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งต้องใช้เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนแต่ละครั้งต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบงาน ผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องเสริมสร้างส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียนถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2544 : 31 - 32) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือมี 6 ขั้นตอน ดังนี้ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน

1. ขั้นชี้แจงกระบวนการเรียนรู้ เป็นการตกลงร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกิจกรรม

2. ขั้นนำเสนอความรู้ใหม่ ครูจะต้องนำเสนอความรู้ใหม่ด้วยเทคนิควิธีการหลากหลายรูปแบบ เช่น การอธิบาย การสาธิต การให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเอง

3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนทุกคนเข้ากลุ่มย่อยตามตารางคะแนนสมาชิกในกลุ่มตามความสามารถ สมาชิกในกลุ่มจะตกลงเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่เพื่อช่วยกันทำกิจกรรม ในขั้นนี้ครูเลือกเทคนิคกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ขั้นนำเสนอผลงาน ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้มาจากการจับสลาก ออกมานำเสนอผลงานของกลุ่ม

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลงานกลุ่ม ครูและนักเรียนจะช่วยกันอภิปรายในประเด็นปัญหาแล้วร่วมกันสรุปผลและประเมินผล

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานให้บรรลุจุดประสงค์ในการเรียน

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลากหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกันไป ซึ่งได้มีนักการศึกษากล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

ทิตานา แชมมณี (2553 : 265 - 271) กล่าวถึง รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีหลายรูปแบบซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลักๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่ม การศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบ การคิดคะแนน และระบบการให้รางวัล แตกต่างกันไป เพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดต่างก็ใช้หลักการเดียวกัน คือ หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการและมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไปในทิศทางเดียวกัน คือ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่จะศึกษามากที่สุด โดยอาศัยการร่วมมือกันช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเรียนด้วยกัน แต่ละรูปแบบจะอยู่ในเทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระและวิธีการเสริมแรงและการให้รางวัลเป็นประการสำคัญ

จึงขอเสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ 8 รูปแบบดังนี้

1. กระบวนการเรียนการสอนของแบบจิ๊กซอร์ (JIGSAW)

1.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง - กลาง - อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านเรา (Home Group)

1.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน (เปรียบเสมือนได้ชิ้นส่วนของภาพตัดต่อคนละ 1 ชิ้น) และหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

1.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา แยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) ขึ้นมา และร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นอย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

1.4 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลับไปสู่กลุ่มบ้านของเรา แต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ เช่นนี้ สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด

1.5 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบ แต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคลและนำคะแนนของทุกคนในกลุ่มบ้านของเรารวมกัน (หรือหาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดได้รับรางวัล

2. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ เอส.ที.เอ.ดี. (STAD) คำว่า "STAD"

มาจาก "Student Teams-Achievement Division" กระบวนการดำเนินการมีดังนี้

2.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง – กลาง – อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

2.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับเนื้อหาสาระ และศึกษาเนื้อหาสาระนั้น ร่วมกัน เนื้อหาสาระนี้อาจมีหลายตอน ซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอน และเก็บคะแนนของตนไว้

2.3 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นการทดสอบรวบรวมและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ (Improvement Score) ซึ่งหาได้ดังนี้

คะแนนพื้นฐาน : ได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบย่อยหลาย ๆ ครั้ง
ที่ผู้เรียนแต่ละคนทำได้

คะแนนที่ได้ : ได้จากการทำคะแนนทดสอบครั้งสุดท้ายลบคะแนนพื้นฐาน

คะแนนพัฒนาการ : ถ้าคะแนนที่คิดได้

-11 ขึ้นไป   คะแนนพัฒนาการ = 0

- 1 ถึง -10   คะแนนพัฒนาการ = 10

+ 1 ถึง 10   คะแนนพัฒนาการ = 20

+11 ขึ้นไป   คะแนนพัฒนาการ = 30

สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา นำคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมา รวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้นได้รางวัล

3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ ที. เอ. ไอ (TAI) คำว่า “TAI” มาจาก “Team-Assisted Individualization” ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

3.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

3.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระ นั้นร่วมกัน

3.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา จับคู่กันทำแบบฝึกหัด

3.3.1 ถ้าใครทำแบบฝึกหัดได้ร้อยละ 75 ขึ้นไปให้ได้รับการทดสอบรวบรวมครั้งสุดท้ายได้

3.3.2 ถ้ายังทำแบบฝึกหัดได้ไม่ถึงร้อยละ 75 ให้ทำแบบฝึกหัดซ่อม จนกระทั่งได้ แล้วจึงไปรับการทดสอบรวบรวมครั้งสุดท้าย

3.4 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราแต่ละคน นำคะแนนทดสอบรวบรวมมา รวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้นได้รับรางวัล

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ ที.จี.ที (TGT) คำว่า “TGT” มาจาก “Team Games Tournament” ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

4.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง – กลาง – อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

4.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน

4.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา แยกย้ายกันเป็นตัวแทนกลุ่มไปแข่งขันกับกลุ่มอื่นโดยจัดกลุ่มแข่งขันตามความสามารถ คือ คนเก่งในกลุ่มบ้านของเราแต่ละกลุ่มไปรวมกัน คนอ่อนก็ไปรวมกันกับกลุ่มคนอ่อนของกลุ่มอื่น กลุ่มใหม่ที่รวมกันนี้เรียกว่ากลุ่มแข่งขันกำหนดให้มีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน

4.4 สมาชิกในกลุ่มแข่งขัน เริ่มแข่งขันกันดังนี้

4.4.1 แข่งขันกันตอบคำถาม 10 คำถาม

4.4.2 สมาชิกคนแรกจับคำถามขึ้นมา 1 คำถาม และอ่านคำถามให้กลุ่มฟัง

4.4.3 ให้สมาชิกที่อยู่ซ้ายมือของผู้อ่านคำถามคนแรกตอบคำถามก่อนต่อไป จึงให้คนถัดไปตอบจนครบ

4.4.4 ผู้อ่านคำถามเปิดคำตอบ แล้วอ่านเฉลยคำตอบที่ถูกให้กลุ่มฟัง

4.4.5 ให้คะแนนคำตอบ ดังนี้

ผู้ตอบคนแรกได้ 2 คะแนน

ผู้ตอบถูกคนต่อไปได้ 1 คะแนน

ผู้ตอบผิดได้ 0 คะแนน

4.4.6 ต่อไปสมาชิกกลุ่มที่สองจับคำถามที่ 2 และเริ่มเล่นตามขั้นตอน ข-ค ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งคำถามหมด

4.4.7 ทุกคนรวมคะแนนของตนเอง

ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 1 ได้โบนัส 10 คะแนน

ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 2 ได้โบนัส 8 คะแนน

ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 3 ได้โบนัส 5 คะแนน

ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 4 ได้โบนัส 4 คะแนน

4.5 เมื่อแข่งขันเสร็จแล้ว สมาชิกกลุ่มกลับไปกลุ่มบ้านของเรา แล้วนำคะแนนแต่ละคนได้รวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

5. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ แอล.ที (LT) คำว่า “LT”

มาจาก “Learning Together” ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

5.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง – กลาง - อ่อน) กลุ่มละ 4 คน

5.2 กลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน โดยกำหนดให้

แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ ตัวอย่าง เช่น

สมาชิกคนที่ 1 : อ่านคำสั่ง

สมาชิกคนที่ 2 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 3 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 4 : ตรวจสอบคำตอบ

5.3 กลุ่มสรุปคำตอบร่วมกัน และส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานกลุ่ม

5.4 ผลงานกลุ่มได้คะแนนเท่าไร สมาชิกทุกคนในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนนั้น

เท่ากันทุกคน

6. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ จี. ไอ (GI) คำว่า “GI” มาจาก “Group Investigation” รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยกัน ไปสืบค้นข้อมูลมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

6.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน

6.2 กลุ่มย่อยศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน โดย

6.2.1 แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ แล้วแบ่งกันไปศึกษาหาข้อมูลหรือ

คำตอบ

6.2.2 ในการเลือกเนื้อหา ควรให้ผู้เรียนอ่อน เป็นผู้เลือกก่อน

6.3 สมาชิกแต่ละคน ไปศึกษาหาข้อมูล/คำตอบมาให้กลุ่ม กลุ่มอภิปราย

ร่วมกัน และสรุปผลการศึกษา

6.4 กลุ่มเสนอผลงานต่อชั้นเรียน

7. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ ซี. ไอ. อาร์. ซี (CIRC) คำว่า “CIRC” มาจาก “Cooperative Interested Reading and Composition” เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะ รูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเรียนรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยกัน ไปสืบค้นข้อมูลมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีกระบวนการดังนี้ (Slavin . 1990 : 104 - 110)

7.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ตามระดับความสามารถในการอ่าน นักเรียนในแต่ละกลุ่มจับคู่ 2 คน หรือ 3 คน ทำกิจกรรมการอ่านแบบเรียนร่วมกัน

7.2 ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับ ทีมทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เขียนรายงาน แต่งความ ทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่าง ๆ และมีการให้คะแนนผลงานของแต่ละทีม ทีมใดได้คะแนนร้อยละ 90 ขึ้นไปจะได้รับประกาศนียบัตรเป็น “ซูเปอร์ทีม” หากได้รับคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 - 89 ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา

7.3 ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาที แจงวัตถุประสงค์ในการอ่าน แนะนำคำศัพท์ใหม่ ๆ ทบทวนศัพท์เก่า ต่อจากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องที่ย่านแล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เช่น อ่านเรื่องในใจแล้วจับคู่อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟัง และช่วยกันแก้จุดบกพร่องหรือครูอาจจะให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม วิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์ปัญหาหรือทำนายว่าเรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไป เป็นต้น

7.4 หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูนำการอภิปรายเรื่องที่ย่าน โดยครูจะเน้นการฝึกทักษะต่าง ๆ ในการอ่าน เช่น การจับประเด็นปัญหา การทำนาย เป็นต้น

7.5 นักเรียนรับการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนจะได้รับคะแนนเป็นทั้งรายบุคคลและทีม

7.6 นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 วัน เช่น ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการใช้เหตุผล เป็นต้น

7.7 นักเรียนจะได้รับชุดการการสอนเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อการเขียนได้ตามความสนใจ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนเขียนเรื่องและช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง และในที่สุดตีพิมพ์ผลงานออกมา

7.8 นักเรียนจะได้รับการบ้านให้เลือกอ่านและหนังสือที่สนใจ และเขียนรายงานเรื่องที่ย่านเป็นรายบุคคล โดยผู้ปกครองช่วยตรวจสอบพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้าน โดยมีแบบฟอร์มให้

8. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบคอมเพล็กซ์ (Complex Instruction) รูปแบบนี้พัฒนาขึ้นโดยโคเฮน (Cohen. 1980 : 8 ; อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี. 2553 : 271) กล่าวว่า เป็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกับรูปแบบ จี. ไอ. เพียงแต่จะเน้นการสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มมากกว่าการทำเป็นรายบุคคล นอกจากนั้นงานที่ให้อยังมีลักษณะของการประสานสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะหลายประเภท และเน้นการให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยการจัดงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องค้นหาความสามารถเฉพาะทางของผู้เรียนที่อ่อน โคเฮน เชื่อว่า หากผู้เรียนได้รับรู้ว่าตนมีความถนัดในด้านใด จะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในด้านอื่น ๆ ด้วยรูปแบบนี้จะไม่มีการใช้กลไก

ของการให้รางวัล เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ได้ออกแบบให้งานที่แต่ละบุคคลสามารถตอบสนอง ความสนใจของผู้เรียนและสามารถจูงใจผู้เรียนแต่ละคนอยู่แล้ว

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอนแบบร่วมมือมี 8 รูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และเลือกกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ เอส.ที.เอ.ดี. (STAD) (Student Teams - Achievement Division) เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวคิดของ สลาบิน (Slavin) ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลาย และเทคนิคแรกที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเรียกว่า Student Teams Achievement Division (STAD) โดยการนำ STAD มาใช้ในการจัดการเรียน การสอนปัจจุบัน ซึ่งเหมาะสำหรับครูผู้สอนที่เลือกใช้รูปแบบเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ ในระยะเริ่มแรก ในอันที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนสูงขึ้น โดยใช้หลัก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 170 - 175) กล่าวถึงการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค STAD ดังนี้

1. ชี้นำเสนอเนื้อหา โดยการทบทวนพื้นฐานความรู้เดิม จากนั้นครูสอนเนื้อหาใหม่ กับนักเรียนกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น
2. ฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยนักเรียนในกลุ่ม 4 - 5 คนร่วมกันศึกษากลุ่มย่อยนักเรียน เก่งจะอธิบายให้นักเรียนอ่อนฟังและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม
3. ขั้นทดสอบย่อย นักเรียนแต่ละคนจะทำแบบทดสอบด้วยตนเอง ไม่มีการช่วยเหลือกัน
4. คิดคะแนนความก้าวหน้าแต่ละคน และของกรุปย่อยครูตรวจผลการสอบของนักเรียน โดยคะแนนที่นักเรียนทำได้ในการทดสอบจะถือเป็นคะแนนรายบุคคลแล้วนำคะแนนรายบุคคลไป แปลงเป็นคะแนนกลุ่ม
5. ชมเชย ยกย่องบุคคลหรือกลุ่มที่มีคะแนนยอดเยี่ยม นักเรียนคนใดทำคะแนนได้ดี กว่า ครั้งก่อน จะได้รับคำชมเชยเป็นรายบุคคลและกลุ่มใดทำคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับคำ ชมเชย ทั้งกลุ่ม

ทศนา แจมมณี (2553 : 265) กล่าวถึง หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ดังนี้

1. การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และจะต้องพึ่งพากันเพื่อการสำเร็จร่วมกัน
2. การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเขากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นและการเรียนรู้ต่าง ๆ

3. การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม โดยเฉพาะทักษะการทำงานร่วมกัน
4. การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มที่ใช้ในการทำงาน
5. การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงาน หรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

ที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีนักการศึกษาได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไว้ดังนี้

อัจฉรา สุขกระโทก (2545 : 10) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนรูปแบบเทคนิค STAD ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสอน ครูดำเนินการสอนเนื้อหา ทักษะหรือวิธีการเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ อาจเป็นกิจกรรมที่ครูบรรยาย สาธิต ใช้สื่อประกอบการสอน หรือให้นักเรียนทำกิจกรรมการทดลอง

ขั้นที่ 2 ขั้นทำงานกลุ่ม (ทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม) แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4-5 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มต้องมีความเข้าใจว่าสมาชิกทุกคนทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกันและกันในการศึกษาเอกสารและทบทวนความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการสอบย่อย ครูเน้นให้นักเรียนทำดังนี้

2.1 ต้องให้แน่ใจว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องทุกข้อ

2.2 เมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหา ให้นักเรียนช่วยกันภายในกลุ่มก่อนที่จะถามครูหรือถามเพื่อนกลุ่มอื่น

2.3 ให้สมาชิกอธิบายเหตุผลของคำตอบของแต่ละคำถามให้ได้ โดยเฉพาะแบบฝึกหัดที่เป็นคำถามปรนัยแบบให้เลือกตอบ

ขั้นที่ 3 ขั้นทดสอบย่อย ครูจัดให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย หลังจากนักเรียนเรียนและทบทวนเป็นกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนด นักเรียนทำแบบทดสอบคนเดียวไม่มีการช่วยเหลือกัน

ขั้นที่ 4 ขั้นหาคะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน คะแนนพัฒนาการเป็นคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งปัจจุบัน เมื่อได้คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมารวมกันหรือหาค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการของสมาชิกทุกคน

ขั้นที่ 5 ขั้นให้รางวัลกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับคำชมเชยหรือติดประกาศที่บอร์ดในห้องเรียน

ตัวอย่างเกณฑ์การได้รับรางวัล มีดังนี้

คะแนนพัฒนาการเฉลี่ยของกลุ่ม ระดับรางวัล

15 ดี

20 ดีมาก

25 ดีเยี่ยม

ศุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 172 - 173) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ STAD ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมเนื้อหา ประกอบด้วย

1.1 การจัดเตรียมเนื้อหาสาระ ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นเนื้อหาใหม่ โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสื่อวัสดุอุปกรณ์ หรือแหล่งเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน เป็นต้น

1.2 การจัดเตรียมแบบทดสอบย่อย เช่น ข้อสอบ กระดาษคำตอบ เกณฑ์การให้คะแนน เป็นต้น

2. ขั้นจัดทีม

ผู้สอนจัดทีมผู้เรียน โดยให้คละกันทั้งเพศและความสามารถ ทีมละประมาณ 4 - 5 คน เช่น ทีมที่มีสมาชิก 5 คน อาจประกอบด้วยชาย 2 คน หญิง 3 คน เป็นเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 2 คน เป็นต้น

3. ขั้นเรียนรู้ ประกอบด้วย

3.1 ผู้สอนแนะนำวิธีการเรียนรู้

3.2 ทีมวางแผนการเรียนรู้ โดยแบ่งภาระหน้าที่กัน เช่น ผู้อ่าน ผู้หาคำตอบ ผู้สนับสนุน ผู้จับบันทึก ผู้ประเมิน เป็นต้น

3.3 สมาชิกในแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระและทำกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งการเรียนรู้โดยวิธีนี้เน้นการร่วมมือช่วยเหลือกันในทีมมากกว่าการแข่งขัน

3.4 ผู้เรียนหรือสมาชิกแต่ละกลุ่ม ประเมินเพื่อทบทวนความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา

4. ขั้นทดสอบ

4.1 ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนรู้

4.2 ผู้สอนและผู้เรียนอาจร่วมกันตรวจผลการทดสอบของสมาชิกแต่ละคน

4.3 ทีมจัดการทำคะแนนการพัฒนาของสมาชิกแต่ละคน และคะแนน

การพัฒนาของกลุ่มโดยอาจจัดเป็นตาราง

เบ็ญจวรรณ เสาวโค (2553 : 42 – 43) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ขั้นตอนการจัดการการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ดังนี้

1. ขั้นเตรียมเนื้อหา ประกอบด้วย
    - 1.1 การจัดเตรียมเนื้อหาสาระ ผู้สอนจัดสาระใหม่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองและจัดเตรียมแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์
    - 1.2 การจัดเตรียมแบบทดสอบย่อย เช่น ข้อสอบ กระจายคำตอบ เกณฑ์การให้คะแนน
  2. ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียน โดยคละเพศ และความสามารถในระดับสูง กลาง และต่ำ
  3. ขั้นเรียนรู้ ประกอบด้วย
    - 3.1 ผู้สอนแนะนำวิธีการเรียนรู้
    - 3.2 กลุ่มวางแผนการเรียนรู้ โดยแบ่งภาระหน้าที่กันในกลุ่ม
    - 3.3 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระและทำกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งการเรียนรู้โดยวิธีการนี้เน้นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในกลุ่มมากกว่าการแข่งขันกัน
    - 3.4 สมาชิกกลุ่มทบทวนและประเมินความรู้
  4. ขั้นทดสอบ
    - 4.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มทำแบบทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเนื้อหา
    - 4.2 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันตรวจสอบผลงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม
    - 4.3 กลุ่มจัดทำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม และคะแนนพัฒนาการของกลุ่มด้วย
    - 4.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคะแนนกลุ่มเทียบเกณฑ์เพื่อหาระดับคุณภาพ
  5. ขั้นรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียงของทีม เป็นการประกาศผลงานของกลุ่มว่าแต่ละกลุ่มอยู่ในระดับใด โดยครูรับรอง ยกย่อง และให้รางวัลกับกลุ่มที่ทำคะแนนได้มากกว่าเกณฑ์ และได้คะแนนที่สูงสุดตามลำดับ
- ภิรมย์ ภักดีเกียรติ (2555 : 45 – 46) ได้ประยุกต์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิค STAD มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียม ผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ แนะนำทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ ผู้สอนแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาท และหน้าที่

ของสมาชิกในกลุ่ม

2. ขึ้นสอน ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แหล่งข้อมูล
3. ขึ้นทำกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยแต่ละคนทำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
4. ขึ้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ เน้นการตรวจสอบผลงานของกลุ่มและรายบุคคล ค่อยจากนั้นทดสอบความรู้ของผู้เรียน
5. ขึ้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียน และประเมินผลการทำงานกลุ่ม พิจารณาถึงจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุง นอกจากนี้ยังให้การเสริมแรง โดยการยกย่องชมเชย และถ้าหากผู้เรียนยังมีข้อสงสัยไม่เข้าใจ ผู้สอนจะต้องอธิบายเพิ่มเติม

แสนดี โดระสา (2556 : 1) กล่าวถึงการเรียนการสอนตามรูปแบบ STAD มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูอธิบายงานที่ต้องทำในกลุ่ม ลักษณะการเรียนรู้ภายในกลุ่ม กฎ กติกา ข้อตกลงในการทำงานกลุ่ม
  2. ครูเป็นผู้กำหนดกลุ่ม โดยผู้เรียนจะได้รับมอบหมายให้อยู่ในกลุ่ม คณะพิเศษ คณะความสามารถ ในกลุ่มหนึ่งจะมีสมาชิกจำนวน 4 – 5 คน
  3. หลังจากที่ผู้สอนได้สอนเนื้อหาตามบทเรียนแล้ว มีการมอบหมายใบงาน/แบบฝึกหัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยกันในกลุ่มของตนเอง
  4. มีการประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนไปโดยทดสอบคะแนนเป็นรายบุคคล
- ทิตนา แชมมณี (2553 : 266 – 267) กล่าวถึง กระบวนการดำเนินการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ไว้ดังนี้
1. จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง – กลาง - อ่อน) กลุ่มละ 4-5 คน เรียนรู้สาระนั้นร่วมกัน เนื้อหาสาระนั้นอาจมีหลายตอน ซึ่งผู้เรียนอาจทำแบบทดสอบในแต่ละตอนและเก็บคะแนนของตนไว้
  2. ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอดและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ (Improvement Score) ซึ่งหาได้ดังนี้
คะแนนพื้นฐานได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบย่อยหลาย ๆ ครั้งที่ผู้เรียนแต่ละคนทำได้
คะแนนที่ได้ ได้จากการทำคะแนนทดสอบครั้งสุดท้ายลบคะแนนพื้นฐาน
คะแนนพัฒนาการ : ถ้าคะแนนที่คิดได้

- 11 ขึ้นไป คะแนนพัฒนาการ = 0
- 1 ถึง -10 คะแนนพัฒนาการ = 10
- +1 ถึง 10 คะแนนพัฒนาการ = 20
- +11 ขึ้นไป คะแนนพัฒนาการ = 30

3. สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา นำคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกัน เป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้นได้รางวัล

สลาวิน (Slavin. 1990 : 101) ได้แสดงความเห็นว่าเทคนิคกลุ่มร่วมมือหรือกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Student Teams – Achievement Division : STAD) หมายถึง การแบ่งนักเรียนในห้องเป็นกลุ่มย่อย เพื่อศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน โดยสมาชิกแต่ละคน จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบหลักจากสมาชิกแต่ละคน – ทำงานที่ตนได้รับมอบหมายเสร็จสมาชิกในกลุ่ม จะนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม โดยอาจมีการทบทวนเพื่อผลงานกลุ่มที่ทำร่วมกันรายวันและ ต่อเนื่อง นำผลงานกลุ่มเสนอต่อชั้นเรียน ความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของทุกคน ข้อดีของกลุ่มร่วมมือ คือสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของกลุ่มที่มีความหลากหลาย ผู้ที่เรียนช้า จะได้รับความช่วยเหลือทำให้ตนเองเข้าใจมากขึ้น จึงเป็นวิธีที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่ม เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือแบ่งกิจกรรมออกเป็น 9 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 อภิปรายร่วมกันทั้งชั้น ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตน สนใจหรือต้องการศึกษาค้นคว้า มีการกำหนดเรื่องที่จะอ่าน การจดบันทึกเรื่องที่จะอภิปรายจะทำให้ ให้นักเรียนและครูเข้าใจว่า อะไรคือสิ่งที่นักเรียนต้องการจะศึกษา ประเด็นต่าง ๆ นั้นเกี่ยวข้องกับ หรือครอบคลุมหรือไม่

ขั้นที่ 2 เลือกสมาชิกและสร้างกลุ่ม ถ้านักเรียนไม่พร้อมที่จะทำงานต้องฝึก การสร้างกลุ่มก่อนเพราะทักษะการทำงานกลุ่มที่ดีต้องได้รับการฝึกก่อนที่จะเริ่มต้นเรียน โดยวิธี กลุ่มร่วมมือ

ขั้นที่ 3 กลุ่มเลือกเรื่องที่จะศึกษา ให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะศึกษาถ้าสมาชิก ในแต่ละกลุ่มเลือกเรื่องที่ต้องการไม่ตรงกันให้เวลาอภิปรายในกลุ่มเพื่อตกลงกันก่อน จนกระทั่ง ได้เรื่องที่จะศึกษาต้องเป็นเรื่องที่สนใจร่วมกัน

ขั้นที่ 4 กำหนดหัวข้อย่อยภายในกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีการกำหนดหัวข้อย่อย ที่จะศึกษาและแบ่งงานไปศึกษาค้นคว้า

ขั้นที่ 5 การเตรียมหัวข้อย่อย หลังจากทีกลุ่มแบ่งหัวข้อย่อยไปศึกษาแล้ว แต่ละ คนต้องรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนจะต้องรู้ว่าผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิก ทุกคน

ขั้นที่ 6 การนำเสนอรายงานของกลุ่ม หลังจากที่สมาชิกแต่ละคนได้ศึกษาหัวข้อย่อยตามที่ได้รับมอบหมายแล้วให้นำมาเสนอในกลุ่มย่อยของตนเองก่อน ขั้นตอนนี้คล้ายกับการนำความรู้มาประมวลเข้าด้วยกัน มีการอภิปรายและจดบันทึกประเด็นที่จะอภิปราย

ขั้นที่ 7 เตรียมนำเสนอรายงานของกลุ่ม สมาชิกในแต่ละกลุ่มจะสังเคราะห์หัวข้อย่อยไปศึกษา รวมทั้งมีการอภิปราย เพื่อนำมาเสนอเป็นผลงานกลุ่ม รูปแบบการนำเสนอการทำอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 8 กลุ่มเสนอรายงานในระหว่างการนำเสนอผลงาน แต่ละกลุ่มต้องควบคุมเวลาในการนำเสนอ ครูจะคอยจับเวลาและเตือนให้รักษาวเวลาในการรายงาน

ขั้นที่ 9 การประเมินผล

ประเมินการเสนอรายงาน โดยนักเรียนทั้งชั้น

ประเมินของกลุ่มของตน โดยสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม

ครูประเมินโดยพิจารณาหัวข้อย่อยที่ได้รับการเสนอภายในกลุ่ม

เอมอร์ สวงวนดี (2547 : 29) กล่าวถึง การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ว่ามีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ที่เรียกว่า STAD ของ Slavin (1990 : 159) ดังนี้

1. ครูอธิบายงานที่ต้องทำในกลุ่ม ลักษณะการเรียนรู้ภายในกลุ่ม กฎ กติกา ข้อตกลงในการทำงานกลุ่ม
  2. ผู้เรียนเข้ากลุ่มที่กำหนดไว้ ลักษณะกลุ่มเป็นแบบคละเพศและความสามารถ
  3. จำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับหัวข้อที่จะให้ศึกษา
  4. สมาชิกแต่ละคนศึกษาแต่ละหัวข้อ จากสื่อที่ครูเตรียมไว้ให้ แล้วนำมาอภิปรายให้สมาชิกในกลุ่มฟังจนเข้าใจและร่วมกันทำงานอื่น ๆ ตามที่ครูกำหนด
  5. กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติ ขณะทำงานภายในกลุ่ม เพื่อให้การทำงานกลุ่มเป็นไปได้อย่างดี
  6. เมื่อเรียนหน่วยหรือเรื่องนั้นจบแล้ว ครูประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนไป
- วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 179) ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์เทคนิค STAD ว่าเทคนิคเป็นการทดสอบรายบุคคลแทนการแข่งขัน มีขั้นตอนกิจกรรม ดังนี้

1. ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยอาจนำเสนอด้วยสื่อที่น่าสนใจในการสอน โดยตรง หรือตั้งประเด็นให้นักเรียนอภิปราย
2. จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน ให้สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกันทั้งความสามารถต่างกันทั้งความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ

3. แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเนื้อหา ที่ครูเสนอจนเข้าใจ
4. ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันทำแบบทดสอบ เพื่อวัดความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน
5. ตรวจสอบคำตอบของผู้เรียน นำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมารวมกันเป็น

คะแนนกลุ่ม

6. กลุ่มได้คะแนนสูงสุด (กรณีสมาชิกกลุ่มไม่เท่ากันใช้คะแนนเฉลี่ย) จะได้รับคำชมเชย โดยอาจจะติดประกาศไว้หน้าบอร์ด หรือป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน

กรมวิชาการ (2546 : 13) ได้อธิบายถึงส่วนประกอบที่ทำให้การเรียนรู้แบบร่วมมือให้เกิดผลดี 5 ประการ คือ การพึ่งพากันทางบวก ซึ่งจะใช้ได้เป็นผลเมื่อสมาชิกในกลุ่มยอมรับว่าตนมีความเกี่ยวข้องกันจนถึงกับว่าไม่มีสมาชิกคนใดประสบความสำเร็จได้ถ้าทุกคนไม่ประสบความสำเร็จ

1. ปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุน (Promotive Interaction) ซึ่งน่าจะเรียกว่าหันหน้าเข้าหากันเมื่อครูกำหนดให้มีการพึ่งพากันทางบวกขึ้น
2. ภาระรับผิดชอบของปัจเจกบุคคล (Individual Accountability) จุดมุ่งหมายของกลุ่มเรียนรู้แบบร่วมมือ คือการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่แต่ละบุคคล
3. ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small- Group Skill) ในกลุ่มแบบร่วมมือ นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ (งานเป็นชิ้น) ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะกลุ่มย่อยก็เป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานเป็นทีมเช่นกัน
4. กระบวนการกลุ่ม

ข้อดีและข้อจำกัดของการเรียนแบบร่วมมือ STAD

ข้อดี

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตนเองและกลุ่มร่วมกับเพื่อนสมาชิก
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือกันเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดกันเป็นผู้นำ ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคม
4. ผู้เรียนมีความตื่นตัวสนุกสนานกับการเรียนรู้

ข้อจำกัด

1. ถ้าผู้เรียนขาดความรับผิดชอบจะส่งผลให้งานกลุ่มและการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ
  2. เป็นวิธีที่ผู้สอนจะต้องเตรียมการและดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจึงจะได้ผล
- ทำให้ผู้สอนมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นวิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มเรียนรู้

โดยมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่ละผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ช่วยเหลือกันภายในกลุ่มมี การประเมิน ผลการเรียนรู้และเสริมแรง ด้วยการกล่าวคำชมเชยหรือให้รางวัล ซึ่งเป็นการกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนควรคำนึงถึงจุดประสงค์ของ กิจกรรม เวลาที่ใช้ความยากง่ายของเนื้อหาสาระด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และนำทักษะการเรียนรู้ร่วมกันและ จัดกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ผู้สอนแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของ สมาชิกกลุ่ม

2. ขั้นสอน ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แหล่งข้อมูล

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยแต่ละคนทำตามบทบาท หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ เน้นการตรวจสอบผลงานของกลุ่มและรายบุคคล ต่อจากนั้นทดสอบความรู้ของผู้เรียน

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุป บทเรียน และประเมินผลการทำงานของกลุ่ม พิจารณาถึงจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุง นอกจากนี้ ยังมีการเสริมแรงโดยการยกย่องชมเชย และถ้าหากผู้เรียนยังมีข้อสงสัยไม่เข้าใจผู้สอนต้องอธิบาย เพิ่มเติม

ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การเรียนรู้แบบร่วมมือได้รับความนิยมแพร่หลายในปัจจุบัน ก่อให้เกิดประ โยชน์ ต่อการเรียนรู้ ดังมีผู้กล่าวไว้ดังนี้

ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน (2540 : 171 - 173) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนแบบร่วมมือ ก่อให้เกิดผลประ โยชน์แก่ผู้เรียน ดังนี้

1. ประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือทำให้ ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแลกเปลี่ยนความรู้ โดยมุ่งให้ผลการเรียน ของกลุ่มมีคะแนนสูงเมื่อมีการวัดผล ทำให้สมาชิกกลุ่มต้องสนใจศึกษาในเรื่องที่ได้รับมอบหมาย และผู้เรียนประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการสูงกว่าการเรียนการสอนแบบปกติ

2. เพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน การจัดการสอนในลักษณะกลุ่มการเรียนจะทำให้ ผู้เรียนแต่ละคนรู้ถึงคุณค่าและความสำเร็จของตนเองในการเป็นสมาชิก รวมทั้งการมีส่วนร่วมใน การทำงานกลุ่มทำให้เพิ่มความมั่นใจในการทำงานและการเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีอิสระที่จะคิด

และเสนอความคิดเห็นต่อกลุ่ม

3. ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน เนื่องจากธรรมชาติและลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือจะสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ถกเถียงปัญหาและเสนอความคิดเห็นต่อกลุ่ม อธิบายหรือบอกเล่าสิ่งที่รู้ให้แก่เพื่อนร่วมกลุ่มให้เข้าใจ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนหรือผู้บอกเล่าอธิบาย มีความเข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดีและชัดเจนมากขึ้น ผู้รับฟังก็จะสามารถเข้าใจอีกแนวคิดหนึ่ง นอกเหนือจากความคิดเห็นของตนเอง

4. พัฒนาทักษะทางด้านสังคม การเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมมือจะทำให้สมาชิกในกลุ่มได้ปรึกษาหารือกัน พูดคุย เสนอความคิดเห็น ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งเป็นการฝึกทักษะที่ดีให้แก่ผู้เรียนในด้านการสื่อสารและก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

5. เป็นที่ยอมรับของเพื่อนและก่อให้เกิดสัมพันธที่ดีต่อกัน การเรียนแบบร่วมมือก่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียนแม้กระทั่งเพื่อนที่เรียนด้วยในชั้นเรียน เมื่อจัดให้เรียนแบบร่วมมือก็จะแสดงความสามารถของตนเองทำให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มได้ และเมื่อเปลี่ยนกลุ่มการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ทำให้เพื่อนทุกคนในชั้นเรียนได้รู้จักคุ้นเคยกันจะทำให้ทุกคนในชั้นเรียนไม่ว่าผู้ที่เรียนดีหรือเรียนด้อยมีความสัมพันธที่ดีต่อกันมากกว่าการเรียนแบบปกติ

ทิตนา แชนมณี (2545 : 101) กล่าวถึงผลดีของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

1. มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น (Greater Efforts to Achieve) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น (Long Term Retention) มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาว่างอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้น และคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

2. มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น (More Positive Relationships among Student) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬามากขึ้น ใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของ ความแตกต่าง ความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม

3. มีสุขภาพจิตดีขึ้น (Greater Psychological Health) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้นมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม และความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่น ใส่ใจผู้อื่น ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม

ได้ฝึกทักษะการฟัง การพูด การเขียน หรือการวางแผนในขณะที่ทำงานกลุ่ม นักเรียนรู้จักแบ่งปันความรู้ และประสบการณ์กับผู้อื่นรวมถึงการกล้าแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้รู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และมีสุขภาพจิตดีขึ้น

แบบฝึกทักษะ

ความหมายของแบบฝึกทักษะ

นักการศึกษาหลายท่านได้ใช้คำเรียกแบบฝึกทักษะที่แตกต่างกัน เช่น แบบฝึกแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ และแบบฝึกเสริมทักษะ แต่ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่าแบบฝึกทักษะ

วิวัฒน์ ประสานสุข (2541 : 10) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง เอกสารที่เป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติเพื่อจะได้รับความรู้ความสามารถเพื่อได้ทักษะสูงยิ่งขึ้น

พรชัย ผาดโสง (2545 : 31) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบการเรียนสอนโดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเองช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาในการเรียนรู้ ทักษะเพิ่มเติม นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 641) ได้ให้ความหมายว่า แบบฝึกหัดหรือชุดการสอนที่เป็นแบบฝึกที่ใช้เป็นตัวอย่าง ปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นให้นักเรียนฝึกตอบ

จิตรา สมพล (2547 : 10) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยความสนใจ สนุกสนาน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเพิ่มขึ้น

สุชานาด ยอดอินทร์พรหม (2549 : 54) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง แบบฝึกหัดหรือแบบฝึกเสริมทักษะที่ครูผู้สอนจัดหาหรือจัดทำขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนทำให้เกิดทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนชำนาญ รวมทั้งใช้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้

ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2550 : 18) กล่าวว่า ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกหัด / แบบฝึกทักษะ คือ กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้รู้อย่างเหมาะสมมีความหลากหลายและปริมาณเพียงพอที่สามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอดหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้รวมทั้งทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้

สรุปว่าแบบฝึกทักษะ หมายถึง เอกสารหรือแบบฝึกทักษะที่ใช้เป็นสื่อประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะความรู้เพิ่มขึ้น จนเกิดความชำนาญเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้

ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

วรรณา แซ่ตั้ง (2541 : 14) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกที่ครูนำมาเป็นเครื่องมือในการสอนจะช่วยให้ นักเรียนพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถเขียนตัวสะกดคำได้ถูกต้อง แม่นยำ และสื่อความหมายได้ชัดเจน

นิภา แก้วประทีป (2546 : 16) กล่าวว่า แบบฝึกมีความจำเป็นและความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งครูจะต้องให้นักเรียนได้มีการฝึกหลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาในแบบเรียนไปแล้วเพื่อให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งนี้แบบฝึกที่ครูใช้ควรเป็นแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้นเองเพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนย่อมจะรับรู้ปัญหาในการเรียนของนักเรียน ซึ่งเราถือว่าแบบฝึกเป็นอุปกรณ์ในการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ครูผลิตขึ้นมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

สุพัตรา หล้าปาวงศ์ (2547 : 29) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีผลทำให้นักเรียนมีการพัฒนาการด้านทักษะทางภาษาที่ฝึกแต่ละเรื่องดีขึ้น อันเป็นข้อยืนยันที่สามารถสรุปได้ว่าแบบฝึกมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะนับว่าเป็นเครื่องมือในการสอนชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะแบบฝึกที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นจากข้อมูลด้านการเรียนของนักเรียนจะสามารถช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ตรงจุดมากขึ้น

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

นักศึกษาหลายท่านได้มีหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 11 - 17) กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกหัดไว้ว่ามีความคล้ายคลึงกับการสร้างนวัตกรรมทางประเภทอื่น ๆ คือ

1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น
  - 1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะทำการสอน
  - 1.2 ปัญหาการผ่านจุดประสงค์ของนักเรียน
  - 1.3 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
  - 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ศึกษารายละเอียดในหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์และกิจกรรม
3. พิจารณาแนวทางแก้ปัญหที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการสร้างแบบฝึกและเลือกเนื้อหาในส่วนที่จะสร้างแบบฝึกนั้นว่าจะใช้เรื่องใดบ้างกำหนดเป็นโครง

เรื่องไว้

4. ศึกษารูปแบบของการสร้างแบบฝึกจากเอกสารตัวอย่าง
5. ออกแบบชุดฝึกแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลายน่าสนใจ
6. ลงมือสร้างแบบฝึกแต่ละชุด พร้อมทั้งข้อทดสอบก่อนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
7. ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ
8. นำไปทดลองใช้ แล้วบันทึกผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
9. ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
10. นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป

นิภา แก้วประทีป (2546 : 18) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพจะช่วยทำให้ประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่ดีของครูทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

อนงค์ คอนโคกสูง (2546 : 23) กล่าวว่าแบบฝึกควรสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์ในการเรียน การใช้ถ้อยคำ ควรเลือกให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน นอกจากนี้ควรสร้างแบบฝึกให้มีลักษณะช่วย ทำทาบความสามารถของนักเรียน เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาและก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

สุพัตรา หล้าประวงค์ (2547 : 31) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรสร้างขึ้นตามหลักจิตวิทยา มีภาษาง่าย น่าสนใจ ฝึกหลาย ๆ แบบ เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องมีความชัดเจนเป็นระเบียบสวยงาม

สุชานาด ขอดอินทร์พรหม (2549 : 58) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกควรสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการฝึกจัดทำให้หลากหลายรูปแบบเพื่อสร้างความสนใจให้เด็กอยากฝึกฝนเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับระดับของเด็ก เลือกใช้ภาพและสีสรรที่สดใสให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน นอกจากนี้ควรสร้างแบบฝึกให้มีลักษณะทำทาบความรู้ความสามารถเพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาและก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

พรวิไล เลิศวิชา (2550 : 42 - 44) กล่าวถึงแนวทางในการทำแบบฝึกหัด ไว้ดังนี้

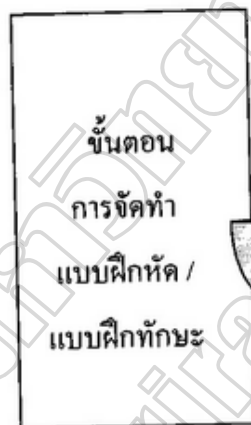
1. แบบฝึกหัดควรเชื่อมโยงกับเรื่องที่อ่าน และออกแบบมาอย่างน่าสนใจ ทำทาบให้ลงมือทำ และมีแนวทางที่เด็กจะทำแบบหัดให้สำเร็จลงได้
2. ถ้าเรื่องราวที่อ่านไม่น่าสนใจ ไม่จับใจเด็ก เด็กจะมีแนวโน้มไม่ทำแบบฝึกหัดหรือทำแบบฝึกหัดไม่ได้

3. ความรุนแรงของปัญหาการทำแบบฝึกหัด อาจร้ายแรงจนทำให้เด็กไม่ชอบภาษา เพราะได้รับประสบการณ์ทางลบ ในกิจกรรมการเรียนรู้

4. แบบฝึกหัดที่ออกแบบมา ควรทำให้เด็กบรรลุเป้าหมายแห่งการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เช่น ช่วยให้เด็กเข้าใจมากขึ้น มีความรู้มากขึ้น รู้สึกสนุกและได้รับการกระตุ้นมากขึ้น เป็นต้น

5. กิจกรรมหรือแบบฝึก ควรเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กได้ลงมือทำ ทั้งแบบเดี่ยวแบบเป็นกลุ่มเพื่อกระตุ้นให้มีการพูดคุย อภิปราย เพื่อเปิดโอกาสให้มีมิติทางสังคม และนอกเหนือจากแบบฝึกหัดเพื่อความเข้าใจและพัฒนาการเขียนแล้ว กิจกรรมทั้งหลายควรจะเน้นให้เด็กเป็นผู้กระทำ (Active Learner) เด็กควรได้รับการชี้แนะให้พัฒนาภาษาของตนเอง ผ่านกิจกรรมหลากหลาย เช่น การแสดงละคร การเล่าเรื่องการวาดภาพ การสร้างภาพสามมิติ เป็นต้น

นอกจากนี้ ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2550 : 20) ยังได้กล่าวถึงขั้นตอนง่าย ๆ ในการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังภาพประกอบ 2.1

1. ศึกษาเนื้อหาสาระสำหรับการจัดทำแบบฝึกหัดแบบฝึกทักษะ
2. วิเคราะห์เนื้อหาสาระโดยละเอียดเพื่อกำหนดจุดประสงค์ในการจัดทำ
3. ออกแบบการจัดทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะตามจุดประสงค์
4. สร้างแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ และส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น
  - แบบทดสอบก่อนฝึก
  - บัตรคำสั่ง
  - ขั้นตอนกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ
  - แบบทดสอบหลังฝึก
5. นำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. ปรับปรุง พัฒนาให้สมบูรณ์

ภาพประกอบ 2.1 ขั้นตอนของการสร้างและจัดทำแบบฝึกทักษะ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2550 : 20) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกเพื่อใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอน ในวิชาต่าง ๆ นั้นจะเน้นสื่อการสอนในลักษณะเอกสารแบบฝึกหัดเป็นส่วนสำคัญ ดังนั้นการสร้างจึงควรให้มีความสมบูรณ์ที่สุดทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และกลวิธีในการนำไปใช้ ซึ่งควรเป็นเทคนิคของแต่ละคน กล่าวได้ดังนี้

1. พึงระลึกเสมอว่าให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาก่อนใช้แบบฝึกหัด
2. ในแต่ละแบบฝึกควรมีเนื้อหาสรุปย่อหรือเป็นหลักเกณฑ์ไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษา ทบทวนก่อนก็ได้
3. ควรสร้างแบบฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ต้องการ และไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป
4. คำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และความแตกต่างของผู้เรียน
5. ศึกษาแนวทางการสร้างแบบฝึกให้เข้าใจก่อนปฏิบัติการสร้าง อาจนำหลักการของผู้อื่นหรือทฤษฎีการเรียนรู้ของนักการศึกษา หรือนักจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพการณ์ได้
6. ควรมีคู่มือการใช้แบบฝึก เพื่อให้ผู้สอนคนอื่นนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง หากไม่มีคู่มือต้องมีคำชี้แจงขั้นตอนการใช้ให้ชัดเจน แนบไปในแบบฝึกหัดด้วย
7. การสร้างแบบฝึก ควรพิจารณารูปแบบให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเนื้อหาแต่ละวิชา รูปแบบจึงควรแตกต่างกันตามสภาพการณ์
8. การออกแบบชุดฝึกควรมีความหลากหลาย มาซ้ำซาก ไม่ใช่รูปแบบเดียวเพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ควรมีแบบฝึกหลาย ๆ แบบ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะอย่างกว้างขวางและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย
9. การใช้ภาพประกอบเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้แบบฝึกนั้นน่าสนใจ และยังเป็น การพักสายตาให้กับผู้เรียนอีกด้วย
10. การสร้างแบบฝึกหากต้องการให้สมบูรณ์ครบถ้วนควรสร้างในลักษณะของเอกสารประกอบการสอนแต่จะเน้นความหลากหลายของแบบฝึกมากกว่าและเนื้อหาที่สรุปไว้จะมีเพียงย่อ ๆ
11. แบบฝึกต้องมีความถูกต้อง อย่าให้มีข้อผิดพลาด โดยเด็ดขาด เพราะเหมือนกับยื่นยาพิษให้กับลูกศิษย์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เขาจะจำในสิ่งที่ผิด ๆ ตลอดไป
12. คำสั่งในแบบฝึกเป็นสิ่งสำคัญ ที่ไม่ควรข้ามไป เพราะคำสั่งเป็นประตูบานใหญ่ที่จะไขความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเข้าไปสู่ความสำเร็จ คำสั่งจึงต้องสั้นกะทัดรัด ชัดเจนและเข้าใจ

ง่ายไม่ทำให้ผู้เรียนสับสน

13. การกำหนดเวลาในการใช้แบบฝึกในแต่ละชุดควรให้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสนใจของผู้เรียน

14. กระดาษที่ใช้ควรมีคุณภาพเหมาะสม มีความเหนียวและทนทาน ไม่เปราะบางหรือขาดง่ายจนเกินไป

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดในการสร้างแบบฝึกทักษะ สรุปได้ว่าในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการพัฒนาการอ่านและการเขียน ผู้วิจัยได้มีแนวทางการสร้าง คือ สร้างแบบฝึกทักษะจากง่ายไปหายาก แบบฝึกมีการเชื่อมโยงกับเรื่องที่อ่าน มีสีสันและรูปภาพดึงดูดความสนใจ นอกจากนี้รูปแบบของแบบฝึกในแต่ละหน่วยมีความหลากหลายเพื่อจะได้นำไปใช้ในการแก้ปัญหาด้านการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้ในที่สุด

ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

จิตรา สมพล (2542 : 12) กล่าวถึง ประโยชน์แบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียนและการฝึกทักษะนั้นควรมีหลาย ๆ แบบช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ไม่น่าเบื่อ ช่วยให้ครูและนักเรียนทราบความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำ ดังนั้นแบบฝึกจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

รัตนา เสมอใจ (2544 : 17) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่ดีของครูทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 13) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ว่าแบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียน ประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะทางภาษา โดยเฉพาะการเขียนได้เป็นอย่างดี และแบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2550 : 21) กล่าวถึงแบบฝึกหัด / แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ ที่มุ่งมั่นในเรื่องการแก้ปัญหา และพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้แบบฝึกหัด / แบบฝึกทักษะมีประโยชน์อีกหลายประการสรุปไว้ดังนี้

1. เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีสื่อสำหรับฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด วิเคราะห์ และการเขียน
3. เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะนั้นเป็นเครื่องมือในการทดสอบและวัดความรู้ของนักเรียนหลังจากที่นักเรียนได้เรียน แบบฝึกทักษะยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางการเรียนให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะในการแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

ส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะ

มีนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะ

ชวีศสร ศิโยธา (2544 : 2 - 3) กล่าวไว้ว่าแบบฝึกทักษะมีส่วนประกอบของแบบฝึกดังนี้

1. คู่มือการใช้แบบฝึกเป็นเอกสารประกอบการใช้แบบฝึกว่า ใช้เพื่ออะไรและมีวิธีการใช้อย่างไร เช่น ใช้เป็นการบ้าน ใช้สอนซ่อมเสริม ควรประกอบด้วย
  - 1.1 ส่วนประกอบของแบบฝึกจะระบุไว้ในแบบฝึกนี้มีทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้าง และมีส่วนประกอบอื่นๆ หรือไม่ เช่นแบบทดสอบ หรือแบบบันทึกการประเมิน
  - 1.2 สิ่งที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียม
  - 1.3 จุดประสงค์การใช้แบบฝึก
  - 1.4 ขั้นตอนในการใช้ออกเป็นข้อ ๆ ตามลำดับการใช้และอาจเขียน

ในรูปแผนการสอน

- 1.5 เจลยแบบฝึกในแต่ละชุด
2. แบบฝึกประกอบด้วย
  - 2.1 ชื่อชุดฝึกในแต่ละชุดย่อย
  - 2.2 จุดประสงค์
  - 2.3 คำสั่ง
  - 2.4 ตัวอย่าง
  - 2.5 ชุดฝึก
  - 2.6 ภาพประกอบ
  - 2.7 แบบทดสอบก่อน - หลังเรียน
  - 2.8 แบบประเมินบันทึกผลการใช้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 11) กล่าวว่า ส่วนประกอบของแบบฝึก หรือแบบฝึกหัดเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่จัดต้องคำนึงเพราะส่วนประกอบต่าง ๆ จะทำให้ผู้จัดทำและผู้ นำแบบฝึกหัด / แบบฝึกทักษะไปใช้ เข้าใจถูกต้องตรงกัน ซึ่งกล่าวไว้ดังนี้

1. คู่มือการใช้แบบฝึก เป็นเอกสารสำคัญประกอบการใช้แบบฝึกว่าใช้เพื่ออะไร และมีวิธีการใช้อย่างไร เช่น ใช้เป็นแบบฝึกท้ายบทเรียน ใช้เป็นการบ้าน หรือใช้ซ่อมเสริม ควรประกอบด้วย

1.1 ส่วนประกอบของแบบฝึกจะระบุว่าในแบบฝึกชุดนี้มีแบบฝึกทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้างและมีส่วนประกอบอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แบบทดสอบ หรือแบบบันทึกผลการประเมิน

1.2 สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม (ถ้ามี) จะเป็นการบอกให้ครูหรือนักเรียนเตรียมตัวให้พร้อมล่วงหน้าก่อนเรียน

1.3 จุดประสงค์ในการใช้แบบฝึก

1.4 ขั้นตอนในการใช้บอกเป็นข้อ ๆ ตามลำดับการใช้ หรืออาจเขียนในรูปแบบของแนวการสอนหรือแผนการสอนจะชัดเจนยิ่งขึ้น

2. แบบฝึก เป็นสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสร้างทักษะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวร ควรมีส่วนประกอบดังนี้

2.1 ชื่อชุดฝึกในแต่ละชุดย่อย

2.2 จุดประสงค์

2.3 คำสั่ง

2.4 ตัวอย่าง

2.5 ชุดฝึก

2.6 ภาพประกอบ

2.7 ข้อทดสอบก่อนหรือหลังเรียน

2.8 แบบประเมินบันทึกหลังการใช้

คำรณ ส้อมคำเมือง (2548 : 1) ได้กล่าวถึง ส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. คู่มือการใช้แบบฝึก เป็นเอกสารสำคัญประกอบการใช้แบบฝึกว่า ใช้เพื่ออะไร และมีวิธีการใช้อย่างไร เช่น ใช้เป็นงานฝึกท้ายบทเรียน ใช้เป็นการบ้าน หรือใช้สอนซ่อมเสริม ควรประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1.1 คู่มือการใช้แบบฝึก จะระบุใช้แบบฝึกชุดนี้มีแบบฝึกทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้างและมีส่วนประกอบอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แบบทดสอบ หรือแบบบันทึกผลการประเมิน

1.2 สิ่งที่ครูต้องเตรียม (ถ้ามี) จะเป็นการให้ครูหรือนักเรียนเตรียมตัวให้พร้อม

ล่วงหน้าก่อนเรียน

1.3 จุดประสงค์ในการใช้แบบฝึกหัด

1.4 ขั้นตอนในการใช้แบบฝึก บอกเป็นข้อ ๆ ตามลำดับการใช้และอาจเขียน

ในรูปของแนวการสอน

1.5 เฉลยแบบฝึกในแต่ละชุด

2. แบบฝึก เป็นสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อการให้ผู้เรียนฝึกทักษะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

ที่ถาวรควรมีส่วนประกอบดังนี้

2.1 ชื่อชุดในแต่ละชุดย่อย

2.2 จุดประสงค์

2.3 คำสั่งหรือคำชี้แจง

2.4 ตัวอย่าง

2.5 ชุดฝึก

2.6 ภาพประกอบ

2.7 ข้อทดสอบก่อนและหลัง

2.8 แบบประเมินบันทึกผลการใช้

สรุปได้ว่า ส่วนประกอบในการจัดทำแบบฝึกหัด / แบบฝึกทักษะ ผู้จัดทำจะต้องมีความละเอียดจะขาดส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งไปเสียไม่ได้ เพราะนอกจากจะทำให้แบบฝึกทักษะไม่สมบูรณ์แล้วยังจะทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ นักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้จนท้ายที่สุดก็ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้

ลักษณะและรูปแบบของการสร้างแบบฝึกทักษะ

ลักษณะและรูปแบบของการสร้างแบบฝึกทักษะที่ดีต้องมีลักษณะที่เด่นชัด มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 17) การสร้างแบบฝึกรูปแบบก็เป็นสิ่งสำคัญในการจะจงใจให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติแบบฝึก / แบบฝึกทักษะ จึงควรมีรูปแบบที่หลากหลายมิใช่ใช้แบบเดียวจะเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ทำทหายอยากให้ออกให้ลอง จึงขอเสนอรูปแบบของแบบฝึกที่เป็นหลักใหญ่ไว้ก่อนส่วนผู้สร้างจะนำไปประยุกต์ใช้ ปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบอื่นก็แล้วแต่เทคนิคของแต่ละคนซึ่งเรียงลำดับจากง่ายไปหายากดังนี้

1. แบบถูกผิด เป็นแบบฝึกที่เป็นประโยคบอกเล่า ให้ผู้เรียนอ่านแล้วเลือก

ใส่เครื่องหมายถูกหรือผิดตามคุณพินิจของผู้เรียน

2. แบบจับคู่ เป็นแบบฝึกที่ประกอบด้วยคำถามหรือตัวปัญหา ซึ่งเป็นตัวชี้วัดไว้ใน

สคมภ์ซ้ายมือโดยมีที่ว่างไว้หน้าข้อ เพื่อให้ผู้เรียนเลือกหาคำตอบที่กำหนดไว้ในสคมภ์ขวามือ มาจับคู่กับคำถามที่สอดคล้องกัน โดยใช้หมายเลขหรือรหัส คำตอบที่ว่างไว้หน้าข้อคำถามหรือ จะใช้การโยงเส้นก็ได้

3. แบบเติมคำหรือเติมข้อความ เป็นแบบฝึกที่มีข้อความไว้ให้ แต่จะเว้นช่องว่างไว้ให้ผู้เรียนเติมคำหรือข้อความที่ขาดหายไป ซึ่งคำหรือข้อความที่นำมาเติมอาจเติมอย่างอิสระหรือ กำหนดเลือกให้เติมก็ได้

4. แบบหลายตัวเลือก เป็นแบบฝึกเชิงทดสอบ โดยจะมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นคำถามซึ่งจะต้องเป็นประโยคคำถามที่สมบูรณ์ ชัดเจนไม่คลุมเครือ ส่วนที่ 2 เป็นตัวเลือก คำตอบ ซึ่งอาจมี 3 - 5 ตัวเลือกก็ได้ ตัวเลือกทั้งหมดจะมีตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุดเพียงตัวเดียว ส่วนที่เหลือเป็นตัวลวง

5. แบบอัตนัย คือ ความเรียงเป็นแบบฝึกที่มีตัวคำถาม ผู้เรียงต้องเขียนบรรยายตอบอย่างเสรีตามความรู้ความสามารถ โดยไม่จำกัดคำตอบแต่จำกัดเรื่องเวลาอาจใช้รูปของคำถามทั่วไปหรือคำสั่งให้เขียนเรื่องราวต่าง ๆ ก็ได้

นิภา แก้วประทีป (2546 : 19) มีความเห็นว่าการจัดทำแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น ต้องอาศัยลักษณะรูปแบบของแบบฝึกที่มีหลายรูปแบบ ซึ่งแบบฝึกนั้นจะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับทักษะที่จะต้องฝึกด้วย แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบ ของแบบฝึกทักษะที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับชั้น
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ เพื่อให้เข้าใจง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. มีข้อเสนอแนะการใช้
7. มีให้เลือกตอบอย่างจำกัดและอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกหัดที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองแบบฝึกหัดควรมี

หลายรูปแบบ

9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดและสนุกสนาน

สุพัตรา หล้าปาวงค์ (2547 : 31) ได้กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีนั้นสร้างขึ้นมาจากหลักจิตวิทยาที่มีภาษาง่าย น่าสนใจ ฝึกหลาย ๆ แบบ เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีความเป็นระเบียบ ชัดเจน สวยงาม

สรุปว่า แบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ มีหลากหลายวิธีการที่จะสามารถนำมาพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียน ซึ่งแต่ละวิธีแบ่งระดับความยากง่ายแตกต่างกันออกไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมกับนักเรียนเพราะนักเรียนจะได้มีโอกาสพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากจำเป็นต้องใช้วิธีที่ยากก็ควรจะมีการนำวิธีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ให้ก่อนประโยชน์มากที่สุด

ประสิทธิภาพ

ความหมายของประสิทธิภาพ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายประสิทธิภาพ ดังนี้

โสภณ นุ่นทอง (2540 : 25) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่าหมายถึง เกณฑ์กำหนดว่าสื่อที่ผลิตขึ้นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นชุดการสอน บทเรียนสำเร็จสำเร็จรูปหนังสือแบบหน่วยหรือแบบทักษะก็ตามควรจะได้ประเมินประสิทธิภาพของสื่อว่าเหมาะสมหรือไม่

วุฒิชัย ประสารลอย (2543 : 39) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า ประสิทธิภาพหมายถึง ความสามารถของบทเรียนในการสร้างผลสัมฤทธิ์ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ถึงระดับที่คาดหวังไว้และครอบคลุมความเชื่อถือได้ (Reliability) ความพร้อมที่จะใช้งาน (Availability) ความมั่นคงปลอดภัย (Security) และความถูกต้องสมบูรณ์ (Integrity)

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 667) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง ความสามารถอันทำให้เกิดผลในงาน

วาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2546 : 42) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง เกณฑ์ระดับที่ผู้ผลิตแบบฝึกพอใจว่า ถ้าหากแบบฝึกมีประสิทธิภาพถึงระดับที่กำหนดแล้วก็มีคุณค่าพอที่จะนำไปใช้ได้ และคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมา โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ และ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 154) ได้กล่าวถึงความหมายของประสิทธิภาพไว้ว่า หมายถึง ระดับหรือเกณฑ์ประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับที่พึงพอใจ หากมีประสิทธิภาพในระดับนั้นแล้ว การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำโดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ และ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

สรุปได้ว่าประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพของสื่อการจัดกระบวนการกิจกรรมการเรียน การสอนที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากบทเรียน ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพจากผลลัพธ์ของการ คำนวณด้านกระบวนการ และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่คาดหวัง

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ

การหาประสิทธิภาพของสื่อเป็นการนำสื่อไปทดลองใช้ให้มีผู้กล่าวถึงการหา ประสิทธิภาพไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2544 : 57 - 58) ได้กล่าวถึงวิธีการหรือนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาผู้เรียน เช่น ชุดการสอน แบบฝึก แผนการสอน แบบเรียนสำเร็จรูป ชุดกิจกรรม หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ใหม่ ๆ ที่ผู้สอนได้พัฒนาขึ้น ควรมีความถูกต้องด้านเนื้อหา เทียบตรง และครอบคลุมเนื้อหา ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนภาษา ถ้อยคำ รูปภาพ และขั้นตอนที่กำหนดขึ้นควร เหมาะสมกับนักเรียนด้วย ซึ่งผู้สอนสามารถหาประสิทธิภาพของเครื่องมือได้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบด้านเนื้อหาและรูปแบบของเครื่องมือของชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นอย่างน้อย 3 คน หรือหา โดยเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์คะแนน ซึ่งทั้ง 2 วิธี มาตรการกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับว่าสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ คือ ด้านความรู้ ความจำ ประสิทธิภาพของกระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากคะแนนเฉลี่ยของการทำ แบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดมีค่า 80 / 80 ขึ้นไป ส่วนด้านทักษะปฏิบัติ ประสิทธิภาพของกระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากคะแนนเฉลี่ยของการทำ แบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด มีค่า 75 / 75 ขึ้นไป โดยที่ค่าประสิทธิภาพของ กระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบหลังเรียนของ ผู้เรียนต้องไม่แตกต่างกันเกินร้อยละ 5

เมธีญ กิจระการ (2544 : 44 - 45) ได้กล่าวว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1 / E_2 = 80 / 80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียน ทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของ กระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post - Test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตรดังนี้

$$\text{สูตร 1} \quad E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน

$\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือของแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$\text{สูตร 2} \quad E_2 = \frac{\sum Y}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียน

$\sum Y$ แทน คะแนนของแบบทดสอบหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post - test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่น มีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด คือ 32 แต่ทุกคนได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนถึงร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือ ผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post - test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2)

คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Post - test) ได้เทียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนการเรียน (Pre - test) ตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ สามารถอธิบายให้ชัดเจนได้ดังนี้ สมมติว่านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่าแตกต่างจากคะแนนเต็ม (ร้อยละ 100) เท่ากับ 90 ถ้านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post - test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85 แสดงว่ามีความแตกต่างจากการสอบครั้งนี้ (ก่อนเรียนกับหลังเรียน) เท่ากับ $85 - 10 = 75$ ดังนั้นค่าของ (E_2) = $(75 / 90) \times 100 = 83.33$ % ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_2 = 80$)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูกจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าข้อไม่มีประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2546 : 139) ได้กล่าวถึงเกณฑ์มาตรฐานของการประเมินประสิทธิภาพ โดยกำหนดเกณฑ์ 90/90 ไว้ดังนี้

90 ตัวแรก คือ คะแนนรวมของการทำแบบฝึกหัดในระหว่างการเรียน
 ด้วยบทเรียนได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90

90 ตัวหลัง คือ คะแนนรวมของการทำข้อสอบการเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90
 การหาประสิทธิภาพกระบวนการต่อประสิทธิภาพผลลัพธ์มีแนวคิด ดังนี้
 (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2546 : 171)

1. ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) ได้มาจากคะแนนแบบฝึกหัดที่ผู้เรียนทำถูกต้องในระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเต็ม
2. ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) ได้มาจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้เรียนทำได้คิดเป็นร้อยละของคะแนนเต็ม

บุญชม ศรีสะอาด (2546 ข : 156) ได้กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานซึ่งเป็นเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ว่า การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ สามารถกำหนดได้หลากหลายขึ้นอยู่กับผู้วิจัยจะกำหนด ถ้าต้องการประสิทธิภาพสูงก็กำหนดค่าไว้สูง เช่น 90/90 แต่การกำหนดเกณฑ์ไว้สูงอาจพบปัญหาว่าไม่สามารถบรรลุเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้ การที่จะทำให้ผู้เรียนส่วนมากทำคะแนนได้จำนวนเต็ม คือ ร้อยละ 90 ขึ้นไปไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้นจึงไม่ค่อยพบการตั้งเกณฑ์ดังกล่าวในงานวิจัยบางเรื่องตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำกว่า 80 ทั้งทางด้านกระบวนการและผลโดยรวม เช่นตั้งเกณฑ์ 70/70 เพราะถ้าสิ่งที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพจริงแล้ว จะต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนให้

บรรลุผลระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ได้ การตั้งเกณฑ์ไม่ได้หมายถึงอัตราส่วนระหว่าง 2 ส่วน เป็นเพียงการแยกส่วนของประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นผลตัวหน้ากับประสิทธิภาพของผลโดยรวม ซึ่งเป็นตัวเลขหลังและการวิจัยไม่จำเป็นที่จะต้องทำอะไรให้สอดคล้องกับความนิยม ข้อสำคัญ คือ เหตุผลเบื้องหลังของการตั้งเกณฑ์ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการตั้งเกณฑ์แบบนี้มีความเหมาะสมมีเหตุผลที่คิดว่าจะสรุปได้ว่า การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเป็นเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

วาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2546 : 42 - 44) ได้กล่าวถึงความหมาย เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตแบบฝึกพึงพอใจว่าถ้าหากแบบฝึกมีประสิทธิภาพถึงระดับที่กำหนดแล้วก็มีคุณค่าพอที่จะนำไปใช้ได้ และคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมา การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยเกณฑ์ประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์)

1. ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior : E_1) คือ ประเมินผลต่อเนื่องประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยหลายพฤติกรรม เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ของผู้เรียน ที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่มรายบุคคล ซึ่งได้แก่ งานที่ได้รับมอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

2. ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior : E_2) คือ ประเมินผลลัพธ์ (Products) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียน E_1 / E_2

การกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 คือประสิทธิภาพของกระบวนการและ E_2 คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งการที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1 / E_2 มีค่าเท่าใดนั้นผู้สอนจะเป็นผู้พิจารณาโดยปกติเมื่อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งค่าไว้ 80 / 80 , 85 / 85 และ 90 / 90 ส่วนที่เนื้อหาที่เป็นทักษะอาจจะตั้งไว้ต่ำกว่าเช่นนี้ 75 / 75 หรือ 70 / 70 เป็นต้น

สรุปได้ว่า เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน จะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 80 / 80 , 85 / 85 และ 90 / 90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของเนื้อหาวิชาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ๆ ถ้าเป็นวิชาทักษะที่ยากอาจตั้งเกณฑ์ไว้ 70 / 70 หรือ 75 / 75 และสำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่ายก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90 / 90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้ คือ 87.50 / 87.50 หรือ 87.50 / 90.00 เป็นต้น

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีคำนวณหาประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) โดยวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) โดยใช้สูตรและวิธีคำนวณตามความหมายที่ 1 โดยตั้งประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) ไว้ที่เกณฑ์ 80 / 80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อกระบวนการเรียนการสอน ไม่ว่าจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนอย่างไรก็ตาม สิ่งที่ยังปรารถนาของครูคือ การสอนนั้น จะต้องทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสิ่งที่จะใช้สำหรับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสิ่งหนึ่งก็คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาค้นคว้า ได้มีผู้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2545 : 34) แบบทดสอบได้แก่ เครื่องมือตรวจสอบทางการศึกษา ที่กระตุ้นสมองให้แสดงพฤติกรรมออกมาในเชิงความสามารถของบุคคลนั้นๆ ประกอบด้วย ข้อสอบจำนวนหนึ่ง ซึ่งข้อสอบได้แก่ ข้อความหรือข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายในการทดสอบ และเนื้อหาสาระที่ทดสอบเฉพาะอย่างและเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกทดสอบในการวัดความรู้จะใช้แบบทดสอบ ซึ่งความรู้ในที่นี้มาจากคำว่า Knowledge ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ หมายถึง สิ่งที่ตั้งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ซึ่งความรู้เป็นความจริงที่มีถูกและผิด ซึ่งถูกคิดเป็นไปตามหลักวิชาและเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ ที่สามารถตรวจสอบและพิสูจน์ได้ คำว่าความรู้มีลักษณะเป็นเพียงแนวคิด ของพฤติกรรมหรืออาการเท่านั้น มิได้มีส่วนประกอบของเนื้อหา รวมด้วยเลย เพราะจะถามว่าท่านมีความรู้หรือไม่เลย ๆ ไม่ได้เลย ต้องมีเนื้อหาที่ค้องการถามรวมอยู่ด้วยจึงจะตอบได้ เช่น ท่านมีความรู้เรื่องเมืองไทยหรือไม่ ท่านมีความรู้เรื่องสุขภาพหรือไม่ คำว่า เมืองไทย สุขภาพ เป็นเนื้อหาที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมหรืออาการของความรู้ออกมา แล้ววัดพฤติกรรมหรืออาการของความรู้ นั้น ระดับของความรู้

บุญธรรม กิจปริคาปริสุทธิ์ (2542 : 72) ให้ความหมายของแบบทดสอบว่า เป็นวิธีการเชิงระบบที่ใช้ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ณ เวลาหนึ่งหรือของบุคคลคนเดียวหรือหลายคนในเวลาต่างกัน

รุจิร ภู่อาระ (2545 : 43) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆ ทางสมองของเด็กที่ได้เรียนรู้มาในอดีต ซึ่งจะใช้วัดเมื่อมีการเรียนการสอนสิ้นสุดลงแล้ว

จากความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ความสามารถและ

ทักษะทางสมองด้านต่างๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ได้มีผู้กำหนดขั้นตอนในการสร้างไว้หลายท่าน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน ดังนั้นผู้รายงานขอแนะนำเสนอเพียงบางท่าน ดังนี้

เดือนใจ เกตุญา (2536 : 21 - 26) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างไว้ว่า

1. ขั้นการวางแผนการสร้างแบบทดสอบ ผู้สร้างข้อสอบต้องดำเนินการดังนี้
  - 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการทดสอบ
  - 1.2 กำหนดขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่ต้องการวัด
  - 1.3 กำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสอนในกระบวนการวิชาที่จะออกข้อสอบ
  - 1.4 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
2. ขั้นการสร้างแบบทดสอบ ผู้เขียนข้อสอบจะต้องมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องต่างๆ ข้างล่างนี้เป็นอย่างดี คือ
  - 2.1 เทคนิคการเขียนข้อสอบ
  - 2.2 รู้คุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ
  - 2.3 รู้หลักการเขียนข้อสอบปรนัย และอัตนัย
  - 2.4 รู้เนื้อหาที่จะเขียนข้อสอบ
  - 2.5 มีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร
3. ขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ทำได้โดยการนำเสนอข้อสอบที่เขียนขึ้นมาในขั้นที่ 2 ไปทำการทดสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ
4. ขั้นการคัดเลือกและปรับปรุงข้อสอบ ผลจากการวิเคราะห์ในขั้นที่ 3 จะทำให้ทราบว่าข้อสอบข้อนั้น (หรือตัวเลือกนั้น) มีระดับความยากง่ายเท่าใด และมีอำนาจจำแนกเท่าใด ข้อสอบใดหรือตัวลวงใดมีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกไม่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ถือว่าเป็นข้อสอบที่ไม่ดีต้องตัดทิ้งไป หรือถ้าจะนำมาใช้ก็ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขใหม่
5. ขั้นการจัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ มีขั้นตอนที่ควรปฏิบัติ ดังนี้
  - 5.1 เลือกข้อสอบให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ
  - 5.2 สํารวจข้อแบบทดสอบแต่ละข้ออีกครั้งหนึ่ง
  - 5.3 แก้ไขปรับปรุงจำนวนของข้อสอบแต่ละข้อให้เหมาะสม
  - 5.4 ส่งให้พนักงานพิมพ์ พิมพ์ข้อสอบออกมาชุดหนึ่งก่อน โดยจัดรูปแบบ

ของข้อสอบให้สวยงาม

5.5 ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วส่งไปพิมพ์ตามจำนวนที่ต้องการ
บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 65 - 68) กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา และทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบขั้นตอนแรกสุดจะต้องทำการวิเคราะห์ว่าเนื้อหาหรือหัวข้อที่จะสร้างวัดข้อสอบนั้น มีจุดประสงค์ของการสอน หรือจุดประสงค์การเรียนรู้อะไรบ้าง ทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาว่ามีโครงสร้างอย่างไร จัดเขียนหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยทุกหัวข้อ พิจารณาความเกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาเหล่านั้น จากนั้นก็จัดทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบ หรือที่เรียกว่าตารางวิเคราะห์หลักสูตรตารางนี้มี 2 มิติ คือด้านเนื้อหา กับด้านสมรรถภาพที่ต้องการวัด และพิจารณาว่าจะออกข้อสอบทั้งหมดกี่ข้อ เขียนจำนวนข้อลงในช่องรวมช่องสุดท้าย จากนั้นพิจารณาว่า หัวข้อเรื่องใดสำคัญมากน้อย เขียนลำดับความสำคัญลงไป แล้วกำหนดจำนวนข้อที่จะวัด ในแต่ละช่องขึ้นอยู่กับเรื่องนั้นต้องการให้เกิดสมรรถภาพเรื่องใดมากน้อยกว่ากัน

2. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ ทำการพิจารณาและตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบใด ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ หลักการเขียนข้อคำถาม ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบสมรรถภาพต่างๆ ศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนข้อสอบเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการเขียนข้อสอบ

3. เขียนข้อสอบ ลงมือเขียนข้อสอบ ใช้ตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบที่จัดทำไว้ในขั้นที่ 1 เป็นกรอบซึ่งทำให้สามารถออกข้อสอบวัดได้ครอบคลุมทุกหัวข้อเนื้อหา และทุกสมรรถภาพ ส่วนรูปแบบและเทคนิคในการเขียนข้อสอบยึดตามที่ได้ศึกษาในขั้นที่ 2

4. ตรวจสอบข้อสอบ นำข้อสอบที่ได้เขียนไว้ในขั้นที่ 3 มาพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาถึงความถูกต้องตามหลักวิชา พิจารณาว่าแต่ละข้อวัดในเนื้อหาและสมรรถภาพตามตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือไม่ ภาษาที่ใช้เขียนมีความเข้าใจง่ายเหมาะสมดีแล้วหรือตัวถูกและตัวลวงเหมาะสมเข้าหลักเกณฑ์หรือไม่ หลังการพิจารณาทบทวนเองแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญวัดผล และด้านเนื้อหาสาระ พิจารณาข้อบกพร่อง และนำเอาข้อวิจารณ์เหล่านั้นมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบทั้งหมดมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบโดยจัดพิมพ์คำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีทำแบบทดสอบไว้ที่ปกของแบบทดสอบอย่างละเอียดและชัดเจน การจัดพิมพ์วางรูปแบบให้เหมาะสม

6. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพ และปรับปรุง นำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะสอบจริง ซึ่งได้เรียนในวิชาหรือเนื้อหาที่จะสอบแล้ว นำผลการสอบมาตรวจให้คะแนน ทำการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์คุณภาพ คัดเลือกเอาข้อที่มีคุณภาพเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการ ถ้าข้อเข้าเกณฑ์จำนวนมากว่าที่ต้องการ ก็ตัดข้อที่มีเนื้อหามากกว่าที่ต้องการ ซึ่งเป็นข้อที่มีอำนาจจำแนกต่ำสุดออกตามลำดับ นำเอาผลการสอบที่คิดเฉพาะข้อสอบที่เข้าเกณฑ์เหล่านั้นมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น

7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง นำข้อสอบที่มีอำนาจจำแนก และระดับความยากที่เข้าเกณฑ์ ตามจำนวนที่ต้องการในขั้นที่ 6 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบที่จะใช้จริง ซึ่งจะต้องมีคำชี้แจงวิธีทำด้วย และในการพิมพ์นอกจากใช้รูปแบบที่เหมาะสมแล้วควรคำนึงถึงความประณีตถูกต้องซึ่งจะต้องตรวจทานให้ดี

จากความหมายของนักการศึกษาที่ให้ความหมายหลายท่าน สามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้เขียนข้อสอบจะต้องมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น รั่วคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ หลักการเขียนข้อสอบปรนัย และอัตนัย เนื้อหาที่จะเขียนข้อสอบ และมีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบ รวมถึงการพิมพ์ข้อสอบ เพื่อที่จะได้ข้อสอบที่มีคุณภาพที่นำไปใช้ในการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ดัชนีประสิทธิผล

ความหมายของดัชนีประสิทธิผล

มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงความหมายของประสิทธิผลไว้หลายท่าน ดังนี้

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2545 : 279) ได้ให้ความหมายประสิทธิผล (Effectiveness Index) หรือ E.I. หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน

เผชิญ กิจระการ (2546 : 1) ได้ให้ความหมายประสิทธิผลไว้ว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1) ได้ให้ความหมายประสิทธิผลไว้ว่าเป็นผลสำเร็จ หรือผลที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า คำนีประสิทธิผล หมายถึงตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากที่ได้ศึกษานวัตกรรมหรือสื่อการเรียนต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียนและกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

การหาดัชนีประสิทธิผล

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการหาดัชนีประสิทธิผล ไว้ดังนี้

เพชัญ กิจระการ (2544 : 1 - 3) กล่าวว่า การหาดัชนีประสิทธิผลเป็นการประเมินความแตกต่างของคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนการทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นผลที่ความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจเป็นที่เพียงพอ เช่นในกรณีของการทดลองโดยใช้สื่อ การเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 18 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 67 และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 27 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 74 ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ ปรากฏว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่มแต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนระหว่างกลุ่มทั้งสอง ปรากฏว่าไม่มี ความแตกต่างกันซึ่งไม่สามารถระบุได้เกิดขึ้นเพราะสิ่งทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่เนื่องจาก การทดสอบทั้งสองกรณีมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผล กระทบคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่เพิ่มขึ้นได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลมีรูปแบบการหาค่า ดังนี้

$$\frac{\text{ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

จำนวนเศษของ E.I. จะเป็นเศษที่ได้จากการวัดระหว่างการทดสอบก่อนเรียน (P_1) และการทดสอบหลังเรียน (P_2) ซึ่งคะแนนทั้งสองชนิด (ประเภท) นี้จะแสดงถึงค่าร้อยละของคะแนนรวมสูงสุดที่ทำได้ (100%) การหารดัชนี คือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน (P_2) และคะแนนสูงสุดที่นักเรียนสามารถทำได้

ดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประเมินผลสื่อ โดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับใด รวมถึงการวัดความเชื่อ เจตคติ และความตั้งใจของผู้เรียน นำคะแนนที่ได้มาทดสอบมาแปลงให้เป็นร้อยละหาคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ จากนั้นนำนักเรียนเข้ารับการทดลอง เสร็จแล้วทำการทดสอบหลังเรียน ได้เท่าใดนำมาหาร

ด้วยค่าที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนสูงสุดที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้ ลบด้วยคะแนนทดสอบก่อนเรียนโดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละ การคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผล พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 หากการทดสอบก่อนเรียนเป็น 0 และการทดสอบหลังเรียน ปรากฏว่านักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ ได้คะแนน 0 เท่าเดิม ดังนี้

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{100 - P_1} = \frac{0\% - 0\%}{100 - 0\%} = \frac{0\%}{100\%} = 0.00$$

แต่ถ้าคะแนนทดสอบก่อนเรียน (P_1) = 0 และคะแนนทดสอบหลังเรียน นักเรียนทำได้สูงสุด คือ เต็ม (P_2) = 100 ค่า E.I. จะเท่ากับ 1.00 ดังนี้

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{100 - P_1} = \frac{100\% - 0\%}{100\% - 0\%} = \frac{100\%}{100\%} = 1.00$$

และในทางตรงกันข้าม ถ้าคะแนนสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน ค่าที่ได้ออกมาจะมีค่าเป็นลบ เช่น $P_1 = 73\%$ $P_2 = 45\%$ $E.I. = -0.38$

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า E.I. มีค่าสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 1.00 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 100% และในทางตรงกันข้าม E.I. มีค่าต่ำสุดที่เป็นไปได้คือ 1.00 หมายความว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียน 100%

สรุปได้ว่า ดัชนีประสิทธิผล เป็นการหาประสิทธิผลของสื่อวัตกรมหลังเรียนว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าหรือมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากใช้สื่อมากน้อยเพียงใด สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีวิเคราะห์คะแนนจากสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดี หรือความรู้สึกในทางบวกต่อสิ่งที่เกิดขึ้นใน การดำรงชีวิตของคนเรา เช่นความพึงพอใจต่อบุคคล ความพึงพอใจต่อสถานที่ ความพึงพอใจต่อ อาชีพความพึงพอใจต่อการได้รับการบริการ เป็นต้น

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่าง ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

เบญจวรรณ เสาวโค (2553 : 45) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ว่าความพึงพอใจต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่รับรู้ด้วยจิตใจ โดยอาศัยแรงจูงใจภายในแสดง ออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อดต่อการเรียนการสอนของครู และแสดงให้บุคคลรอบข้างได้รับรู้ใน ทางบวกหรือทางดีขึ้น โดยวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนมีลักษณะเป็นแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยผู้วิจัยสร้างขึ้น

สุรรัตน์ แยมศรี (2554 : 47) สรุปไว้ว่า ความพึงพอใจต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่แสดงออกต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้ที่สามารถตอบสนองต่อ ความต้องการของตนเองซึ่งจะมากหรือน้อย หรือเป็นด้านบวก ด้านลบ ขึ้นอยู่กับความคาดหวังใน สิ่งของนั้น ๆ ของผู้เรียน โดยวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียน การสอนมีลักษณะเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เรือนใจ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2554 : 34 – 35) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก นึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึง พพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียน การสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

ภิรมย์ ภักดีเกียรติ (2555 : 49) ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่รู้สึกชอบไม่ชอบของมนุษย์ ต่อ ความคาดหวังกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นภายในจิตใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่จะตอบสนองตาม สิ่งที่คาดหวังไว้ ถ้าตอบสนองได้ดีก็จะมี ความชอบหรือพึงพอใจมาก ถ้าตอบสนองได้น้อยก็จะมี ความรู้สึกไม่ชอบหรือพอใจน้อย

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด โดยอาศัยแรงจูงใจภายในแสดง ออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆให้บุคคลรอบข้างได้รับรู้ในทางบวกหรือทางที่ดีขึ้น

ทฤษฎีความพึงพอใจ

ทศนา เขมมณี (2545 : 56) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความพึงพอใจของ มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 66 – 70) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ไว้ว่า ทฤษฎีความพึงพอใจเป็นทฤษฎีความต้องการตามลำดับ โดยมีสาระสำคัญ คือ มนุษย์จะมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด ครอบคลุมชีวิตอยู่และความ ต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับ ความสำคัญของมนุษย์จะเกิดความต้องการในระดับต้นก่อน เมื่อความต้องการนั้น ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์จะเกิดความต้องการในลำดับที่สูงขึ้นมา ซึ่งความต้องการของมนุษย์จะเป็นตัวผลักดันให้มนุษย์ทำสิ่งต่าง ๆ ลงไปเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการขึ้น มาสโลว์ (Maslow) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Need) หมายถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่มนุษย์จะขาดไม่ได้ ได้แก่ ความต้องการทางด้านสรีระ ความต้องการด้านปัจจัย 4 ความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึงความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกาย และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การได้รับความปลอดภัยจากสิ่งต่าง ๆ รอบด้าน
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) ความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม และการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน
4. ความต้องการการยกย่องยอมรับนับถือ (Esteem Needs) หมายถึง ความต้องการที่จะมีชื่อเสียงเกียรติยศ ได้รับการเคารพยกย่องในสังคม ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือว่าเป็นคนมีคุณค่า ยอมรับในความรู้ ความสามารถ
5. ความต้องการที่จะประจักษ์ในตัวเอง (Self Actualization) หมายถึง ความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จสมหวังในชีวิตที่อยากทำ อยากเป็นสิ่งที่ตนหวังไว้ ฝันไว้ ได้ทำอะไรตามที่ตนเองอยากทำ และมีความสุขกับสิ่งที่ตนเองต้องการทำ

เบ็ญจวรรณ เสาวโค (2553 : 46) กล่าวถึงทฤษฎีความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่จะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าตรงกับความต้องการหรือไม่อย่างไร ซึ่งความต้องการจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนก็จะเกิดความรู้สึก ชื่นชอบ มีเจตคติที่ดีและมีความสุข

เรือนใจ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2554 : 36 – 37) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียนเกิดจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายเมื่อ

เกิดความพึงพอใจจะเกิดผลที่ดีต่อการเรียนรู้ ผลที่ดี หรือนำพอใจนำไปสู่ความพึงพอใจทำให้งานที่ทำประสบผลสำเร็จ ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งที่ดี ที่เกิดจากการได้รับตอบสนองในสิ่งที่ตนคาดหวังไว้เป็นไปตามที่คาดหวังจนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ภิรมย์ ภักดีเกียรติ (2555 : 52) ได้สรุปทฤษฎีความพึงพอใจไว้ว่า ความต้องการทั้ง 5 ชั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคนและตลอดเวลา ซึ่งเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองในระดับพื้นฐานแล้วก็จะมีความต้องการที่จะเพิ่มขึ้นอีกไปเรื่อย ๆ จนบางครั้งมนุษย์มีความต้องการในสิ่งที่มากกว่าที่ตัวเองเป็นอยู่และความต้องการในแต่ละชั้นจะมีหรือเกิดขึ้นมาน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจหรือความพึงพอใจที่จะได้รับจากการตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงการทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้จัดบรรยากาศ และสถานการณ์ รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีความพึงพอใจเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคนและตลอดเวลา ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายในและภายนอก ความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จสมหวังในชีวิต

การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปเป็นร่างได้ การที่เราจะทราบว่า ทุกคนมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตได้โดยการแสดงออกที่ค่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรง แต่สามารถวัดได้โดยทางอ้อม การวัดความคิดเห็นของคนเหล่านั้น และการแสดงความคิดเห็นนั้นจะตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง จึงสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้ซึ่งได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

อมรรตน์ ชลพัฒนา (2554 : 38) สรุปว่า มาตรวัดความพึงพอใจ สามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถาม เพื่อความต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระคำถามดังกล่าว อาจถามถึง ความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่นการบริหาร และการควบคุมงาน เงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิค และวิธีการที่ดี จึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้ การสังเกตเป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล เป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

ปริยากรณ์ วงศ์อนุตร โรจน์ (2546 : 14) ได้กำหนดจุดหมายของการวัดความพึงพอใจไว้ ดังนี้

1. เพื่อจะได้เข้าถึงปัจจัยต่าง ๆ ทั้งด้านส่วนบุคคล ด้านงาน ด้านการจัดการที่เกี่ยวกับความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการทำงาน
2. เพื่อจะได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับการปฏิบัติ งานว่าจะอะไรเป็นสาเหตุของการให้คนงานทำงานได้ดี
3. เพื่อเข้าใจถึงหน่วยงานลักษณะใดที่คนพึงพอใจ และไม่พอใจ รวมทั้งเกี่ยวกับการจัดการบริการหน่วยงานนั้น
4. เพื่อให้เข้าใจถึงผลจากการไม่พึงพอใจงาน เช่น การขาดงาน ลางาน และการออกจากงาน รวมทั้งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาต่อ การจัดสวัสดิการ การบริการต่าง ๆ ว่าจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับการทำงานได้อย่างไร

ภิรมย์ ภักดีเกียรติ (2555 : 55) การวัดความพึงพอใจเป็นการวัดทัศนคติหรือความรู้สึกของบุคคล สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจเป็นการวัดทัศนคติหรือความรู้สึกของบุคคลสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น แบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ลือ ปิ่นทอง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบเรื่องผลการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกิจกรรม STAD กับวิธีสอนตามปกติ โรงเรียนวัดทุ่งแฝก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 74 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 37 คน กลุ่มควบคุม 37 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยวิธีสอนตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกิจกรรม STAD สูงกว่าวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุลักษณ์ สุขแก้ว (2549 : 83) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การแก้ไขโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่อง บทประยุกต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเรียนรูปแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเหมาะที่จะนำมาใช้

ในการจัดการเรียนการสอน เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนสามารถวัดประเมินผลนักเรียนทราบความก้าวหน้า สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในระดับมากที่สุด

ศักดิ์ดา ชัยสงคราม (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง อักษรควบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโพงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง อักษรควบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.73 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 73 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง อักษรควบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จุฬารัตน์ ละอองทอง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วย

เบญจวรรณ เสาวโค (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยเรื่อง การเขียนสะกดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 คำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าแบบฝึกทักษะการเขียน สะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 89.82 / 87.63 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด

ภิรมย์ ภักดีเกียรติ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยใช้การเรียนรู้แบบเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 89.21 / 90.35 ซึ่งสูง

กว่าเกณฑ์ 80 / 80 ที่ตั้งไว้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยใช้การ
เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก

วิษณุ อุพลรัมย์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.61 / 85.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ
80 / 80 สัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยการใช้กิจกรรม
การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

ซูยันโต (Suyanto. 1998 : 149) ได้ศึกษาผลกระทบของการใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือ
เทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และเจตคติเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม
ในชั้นเรียน ในโรงเรียนชอคดาการ์ตา (Yogyakarta) ซึ่งเป็นโรงเรียนชั้นประถมศึกษา ในแถบ
ชนบทของอินโดนีเซีย กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มตามสังกัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ฟูซ ฟูซ และซิมมอน (Fuchs, Fuchshs and Simmons. 1998 : 176) ได้ทำการวิจัยเพื่อ
ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนเกรด 2 ถึงเกรด 6 ที่มีความสามารถทางการเรียนที่
แตกต่างกัน โดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการสอนแบบปกติ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนที่สอนโดยวิธีปกติ
ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยกลวิธีแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูง
กว่ากลุ่มนักเรียนที่สอนโดยแบบการสอนแบบปกติ

คุก (Cook. 2000 : 108) ได้ศึกษาผลกระทบของเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้
เทคนิค STAD ที่มีต่อการสร้างมิตรภาพ ระหว่างเชื้อสายของนักเรียนที่เป็นชาวแอฟริกันและ
อเมริกัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนเกรด 6,7 และ 8 จำนวน 256 คน ในชั้นเรียน

ภาษาอังกฤษ กลุ่มทดลองถูกกำหนดให้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD และกำหนดให้กลุ่มควบคุม ใช้วิธีการเรียนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถเพิ่มความใกล้ชิดของมิตรภาพระหว่างเชื้อชาติได้

ฟูซฟูซ และคาซแดน (Fuchs, Fuchs and Kazdan.1999 : 45) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน และความคิดเห็นต่อการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีปัญหาในการอ่าน ซึ่งได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ เป็นเวลาจำนวนทั้งสิ้น 16 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น อ่านคล่องขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน และมีความต้องการเป็นนักอ่านที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

อาร์มสตรอง (Armstrong. 2003 : 884) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้แบบร่วมมือในการจัดกลุ่มนักเรียน โดยยึดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเป็นทีม (STAD) ได้ทำการศึกษากับนักเรียน 47 คน ที่เรียนอยู่ในเกรด 12 ที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้ตำราเรียน การอธิบาย การบรรยาย เอกสารประกอบการเรียนกับการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ จัดกลุ่มโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอน 2 วิธีดังกล่าว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีและสะดวกต่อการเรียนสังคมศึกษา ไม่แตกต่างกันและตามข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสอบถามของครูและนักเรียน พบว่า การเรียนแบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และสนุกสนานกับการเรียนมากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านการอ่าน นอกจากนี้แบบฝึกทักษะโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ยังช่วยให้การเรียนการสอนน่าสนใจ ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินเกิดทักษะในการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลาย